

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM

OKRĘGU SZKOLNEGO ŁUCKIEGO

Nr. 4 (128).

Równe, dnia 1 kwietnia 1936 r.

ROK XIII.

TREŚĆ:

CZEŚĆ URZĘDOWA:

Poz. 42. W sprawie programu kursów pedagogicznych oraz kursów specjalnych, wprowadzających w zagadnienie szkolnictwa zawodowego	str. 78	Poz. 46. Ulgi w opłatach szkolnych dla dzieci czynnych funkcjonariuszów Lasów Państwowych	str. 88
„ 43. Zbiórka na Dar Narodowy 3 Maja	„ 86	„ 47. Instrukcja o szkolnych drużynach harcerskich i gromadach zuchowych	„ 89
„ 44. Konkurs na urlopy dla słuzaczy Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie	„ 86	„ 48. W sprawie filmu p. t. „Dzień Wielkiej Przygody”	„ 96
„ 45. Sprzedaż materiałów zbędnych i odpadków	„ 88	„ 49. W sprawie filmu p. t. „Pan Twardowski”	„ 96
		„ 50. W sprawie broszury propagandowej p. t. „Co każdy o radjo wiedzieć powinien”	„ 96
		„ 51. Komunikaty	„ 97

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

Szkolne schroniska wycieczkowe na Wołyniu	str. 100	Dział Oświaty Pozaszkolnej	str. 107
Współpraca szkoły i domu (bibljografja)	„ 101	Nabytki Państw. Centr. Biblj. Pedagogicznej	„ 109
Harcerstwo (bibljografja)	„ 103	Wydawnictwa nadesłane	„ 110

CZEŚĆ URZĘDOWA

42.

ZARZĄDZENIE MINISTRA W. R. i O. P.

z dnia 29.XI.1935 r. (Nr. III. U. Pr. 3787/35)

o programie kursów pedagogicznych oraz kursów specjalnych, wprowadzających w zagadnienia szkolnictwa zawodowego.

(Przedruk z Dz. Urz. W. R. i O. P. z dn. 31.XII, 1935 r. Nr. 12, poz. 209).

§ 1. W związku z postanowieniami § 4 pkt. 1 oraz § 6 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 listopada 1935 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 593) — ustalam dla kursów pedagogicznych oraz dla kursów specjalnych, wprowadzających w zagadnienia szkolnictwa zawodowego, programy nauczania, załączone do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) *K. Chyliński*

Załącznik 1. Do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 29. XI. 1935 roku (Nr. III U. Pr. 3787/35).

PROGRAMY KURSÓW PEDAGOGICZNYCH

CZEŚĆ I.

Program kursu pedagogicznego dla nauczycieli

Cel i zadania kursu:

- a) zorientowanie uczestników kursu w głównych prądach i dążeniach pedagogiki współczesnej,

- b) zaznajomienie z zastosowaniem wskazań dydaktyki współczesnej przy nauczaniu przedmiotów zawodowych,
c) zorientowanie w organizacji szkolnictwa,
d) zapoznanie z wydawnictwami i czasopismami pedagogicznymi.

Plan godzin.

1. Psychologia pedagogiczna	20 godz.
2. Pedagogika:	
a) wychowanie	14 "
b) nauczanie	18 "
c) współczesne prądy pedagogiczne	6 "
3. Higiena szkolna	6 "
4. Wychowanie fizyczne	4 "
5. Organizacja szkolnictwa	10 "
6. Hospitowanie oraz omawianie lekcji i zajęć praktycznych	12 "

R a z e m 90 godz.

1. Psychologia pedagogiczna (20 godz.).

Zasadnicze pojęcia i prawa psychologiczne, do których psychologia wychowawcza często się odwołuje. Ogólny podział zjawisk psychicznych, najważniejsze rodzaje wrażeń zmysłowych i ich stosunek do podmiotów fizycznych. Główne stadia psychicznego rozwoju dziecka i młodzieży oraz stosunek tychże do rozwoju cielesnego.

Uzdolnienia i inteligencja w przeciwieństwie do nabytej wiedzy. Rozwój uczuć u młodzieży. Tworzenie się charakteru.

Psychologia grupy.

Różnice indywidualne i ich rola w uczeniu się. Współzależność dyspozycji psychicznych. Typy pracy. Selekcja młodzieży. Poradnictwo zawodowe.

Ekonomja i technika uczenia się. Zmęczenie szkolne.

Psychologia wychowawcy.

Podręczniki:

Wład. Witwicki—Zarys psychologii. Książnica Atlas.

H. Rowid—Psychologia pedagogiczna. Gebethner i Wolff, Warszawa.

Coloin i Bagby—Postępowanie człowieka. Gebethner i Wolff, 1930 r.

St. Baley — Psychologia wieku dojrzewania. Książnica Atlas.

St. Baley — Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka. Książnica Atlas, r. 1935.

2. Pedagogika (38 godz.).

a) Wychowanie (14 godz.)

Cele wychowania. Ogólne ideały wychowawcze, indywidualność, charakter i osobowość; cele społeczne wychowania; wychowanie a prądy kulturalne i społeczne.

Jak daleko sięga możliwość wychowania? Dziedziczność a wychowanie. Warunki społeczne wychowania.

Czynniki wychowania: 1) tkwiące w wychowaniu (jego dyspozycje indywidualne, instynkty, nawyki), 2) tkwiące w otoczeniu (przyroda, otoczenie ludzkie, rodzina, rówieśnicy, szkoła, społeczeństwo, państwo).

Środki i dziedziny wychowania: nagrody i kary, posłuszeństwo a wolność, naśladowictwo i sugestia, wychowawcze znaczenie gier i zabaw, życie społeczne młodzieży, wychowanie religijno-moralne, obywatelsko-państwowe, estetyczno-praktyczne, samowychowanie. Wychowanie przez zawód i do zawodu.

b) Nauczanie (18 godz.).

Cele nauczania; wiadomości i umiejętności; zagadnienie formalnego i materialnego wykształcenia; nauczanie a wychowanie charakteru. Kształcenie zawodowe.

Ogólne zasady nauczania: zasada zainteresowania, samodzielności, indywidualizowania.

Formy nauczania: podawanie gotowych wiadomości i heureka.

Tok nauczania: teorie stopni formalnych, ich krytyka.

Plan nauczania: zasady, rządzące wyborem i układem materiału nauczania, koncentracja planu nauczania.

Organizacyjne warunki nauczania. Zmęczenie i odpoczynek. Praca uczniów domowa i szkolna. Uczenie, jak się uczyć. Samouctwo. Rozkład zajęć szkolnych. Organizacja pracy nauczyciela. Współpraca szkoły z domem rodzicielskim. Szkoła a społeczeństwo.

Uwaga: Przy omawianiu poszczególnych zagadnień dydaktycznych, prelegent

wspólnie ze słuchaczami wysnuje wnioski praktyczne w odniesieniu do nauczania w szkołach zawodowych.

c) Współczesne prądy pedagogiczne (6 godz.).

Krótki przegląd najważniejszych prądów pedagogicznych z uwzględnieniem wychowania w krajach anglo-saskich, we Włoszech, Niemczech i Rosji.

Podręczniki:

do a) F. W. Foerster — Szkoła i charakter. Gebethner i Wolff. Warszawa, albo

Mac Cunn—Kształcenie charakteru. Książnica Atlas.

H. Radlińska—Stosunek wychowawcy do środowiska społecznego, albo

J. S. Bystroń—Szkoła jako zjawisko społeczne. Książnica Atlas.

Z. Myślakowski—Państwo a wychowanie. 1935 r. Warszawa.

do b) B. Nawroczyński—Zasady nauczania. Książnica Atlas, albo

K. Sośnicki — Dydaktyka ogólna t. II Encyklopedji Wychowania.

do c) B. Nawroczyński — Główne prądy w pedagogice współczesnej. Rocznik Pedagogiczny, S. II, tom III, r. 1928, albo

B. Nawroczyński — Współczesne prądy pedagogiczne. Encyklopedia wychowania t. I.

3. Higijena szkolna (6 godz.).

Zasadnicze normy higieniczne co do powierzchni, objętości i stosunków oświetlenia, jakim powinny odpowiadać budynki szkolne.

Higijena pracy umysłowej, higijena czytania, pisanie, rysunków, zajęć warsztatowych, ćwiczeń cielesnych. Higijena wycieczek.

Propaganda higieny przez szkołę.

Najważniejsze choroby wieku szkolnego (zakaźne, ustrojowe i inne) i środki zapobiegawcze. Zwalczenie gruźlicy, alkoholizmu wśród młodzieży szkolnej. Choroby zawodowe i ochrona przed nimi. Zasady bezpieczeństwa pracy.

Rola lekarza szkolnego w szkole i sposoby współpracy z nim nauczyciela.

Opieka społeczna na terenie szkoły i udział w niej nauczyciela.

Jakie choroby są właściwe zawodowi nauczycielskiemu i jak się od nich nauczycielstwo ma ustrzec.

Najważniejsze rozporządzenia ministerjalne w sprawach higieniczno-szkolnych.

Podręcznik:

Dr. St. Koczyński—Zasady higieny szkolnej. Wyd. Arcta. Warszawa, 1924 r. str. 216.

4. *Wychowanie fizyczne (4 godz.).*

Cele i środki wychowania fizycznego.

Doniosłość wychowania fizycznego ze względu na dobro jednostki i Państwa. Wychowanie fizyczne, jako czynnik dążący do scharmonizowania rozwoju fizycznego, ulegającego często wpływowi jednostronnych czynności przy wykonywaniu pracy zawodowej.

Główne zagadnienia wychowania fizycznego: uwzględnienie odrębności grup i jednostek, (płeć, wiek), sport w życiu młodzieży i t. p.

Podręcznik: prof. E. Piasecki — Wychowanie fizyczne. Warszawa. Polski Komitet Opieki nad dzieckiem, 1930 r.

5. *Organizacja szkolnictwa (10 godz.).*

Postanowienia Konstytucji, dotyczące wychowania i szkolnictwa.

Współczesna organizacja władz szkolnych i szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej.

Organizacja szkolnictwa w głównych państwach Europy i Stanach Zjednoczonych ze szczególnem uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego.

Myśli przewodnie programów szkół powszechnych.

Myśli przewodnie programów szkół średnich ogólnokształcących.

Programy szkół zawodowych.

Podręczniki:

Tekst Konstytucji.

Ustawa o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 r.

F. Śliwiński — Organizacja szkolnictwa w Polsce współczesnej. Książnica Atlas.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o organizacji szkolnictwa zawodowego z dnia 21 listopada 1933 r.

Programy szkolne.

6. *Hospitowanie oraz omawianie lekcji i zajęć praktycznych (12 godz.).*

Hospitowanie lekcji z przedmiotów zawodowych, pomocniczych, ściśle z zawodem związanych oraz zajęć warsztatowych.

Omawianie lekcji i zajęć praktycznych, a więc: celu, materiału nauczania, stosowanych metod, pomocy naukowych pracy uczniów i t. p.

Podręczniki: Program szkoły zawodowej, w której uczy dany nauczyciel.

Literatura podręcznikowa danego przedmiotu.

LEKTURA.

L. p.	Autor	Tytuł
*) 1	Baumgarten F. dr.	Badanie uzdolnień zawodowych.
2	Biegeleisen L. W.	Szkoła a gospodarstwo narodowe.
3	Claparède E.	Psychologja dziecka a pedagogja eksperymentalna.
4	"	Wychowanie funkcjonalne.
5	"	Poradnictwo zawodowe, zasady i metody
*) 6	Czerwiński SI	O nowy ideał wychowawczy.
*) 7	Devey J.	Szkoła i dziecko.
*) 8	"	Szkoła i gospodarstwo.
*) 9	Dougall W.	Psychologja grupy.
*) 10	Foerster Fr. W.	O wychowaniu obywatelskiem.
*) 11	"	Wychowanie i samowychowanie.
12	Hessen I.	Zasady pedagogiki.
*) 13	Kerschensteiner G.	Pojęcie szkoły pracy.
14	Kopczyński S. dr.	Higjena szkolna.
15	Kot St.	Historja wychowania.
16	"	Dzieje wychowania.
17	Librachowa M. dr.	Psychologja pedagogiczna (w ćwiczeniach).
18	"	Dziecko wsi polskiej — próba charakterystyki.
19	Łempicki prof. red.	Encyklopedia wychowania.
*) 20	Macewicz P.	Ocena przydatności do zawodu.
21	Mysłakowski Z. red. (Kursa, Pisarski, Grellorówna)	Wychowanie w środowisku małomiasteczkowym.
22	Nawroczyński B.	Swoboda i przymus w wychowaniu.
*) 23	"	Uczeń i klasa.
24	Osmólski Wł.	Teoria sprawności ruchowej.
25	Ostrowski J.	Żywa szkoła
26	—	Oświata i wychowanie.
27	—	Polskie archiwum psychologii.
28	—	Roczniki pedagogiczne.
*) 29	Rowid H.	Szkoła twórcza.
*) 30	"	Środowisko i jego funkcja wychow. w związku z programem nauki.
*) 31	Rusk R.	Pedagogika eksperymentalna.
*) 32	Stephenson J.	Metoda projektów
33	Stern W.	Inteligencja dzieci i młodzieży.
34	Suchodolski B.	Idealy kultury a prądy społeczne.
35	Szuman, Pieter, We-ryński	Psychologja światopoglądu młodzieży.
36	Taubenszlag R.	Samorząd uczniowski, jako czynnik wychowania społecznego.

U w a g a : Książki oznaczone *) są szczególnie zalecane do przeczytania przed kursem pedagogicznym.

L. p.	Autor	Tytuł
37	Zarzycki Lucjan	Charakter i wychowanie.
38	Ziemnowicz M.	Problemy wychowania współczesnego.
39	„	Rodzina a wychowanie państwowe.
40	Znaniecki F.	Socjologia wychowania

CZĘŚĆ II.

Program kursu pedagogicznego dla instruktorów.

Cele i zadania kursu:

a) zorientowanie instruktorów w organizacji szkolnictwa w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego i roli pracy warsztatowej w nauczaniu zawodu;

b) zapoznanie instruktorów z organizacją pracy w warsztatach szkolnych z uwzględnieniem zasadniczych wskazań dydaktyki i praktyki wychowawczej oraz higieny i bezpieczeństwa pracy.

Plan godzin.

1. Organizacja szkolnictwa	10 godz.
2. Organizacja nauczania i wychowania w warsztacie szkolnym	28 „
3. Higiena szkolna i wychowanie fizyczne	6 „
4. Hospitowanie i omawianie zajęć warsztatowych	24 „

Razem 68 godz.

1. Organizacja szkolnictwa (10 godz.).

Ogólne zorientowanie słuchaczy w ustroju szkolnictwa w Polsce.

Cele wychowawcze i dydaktyczne szkół ogólnokształcących i ich poziom nauczania. Organizacja szkolnictwa zawodowego. Zadania szkół zawodowych. Konstrukcja programów szkół zawodowych: ośrodek nauczania, ugrupowanie przedmiotów, cele i zadania poszczególnych grup przedmiotów. Rola zajęć warsztatowych w programach szkół zawodowych.

Podręczniki:

F. Śliwiński — Organizacja szkolnictwa w Polsce.

Materiały do organizacji Szkolnictwa Zawodowego.

2. Organizacja nauczania i wychowania w warsztacie szkolnym (28 godzin).

Warsztat szkolny jako miejsce nauczania zawodu; warunki, jakim powinien on odpowiadać pod względem dydaktycznym, wychowawczym i zdrowotnym. Uczeń w warsztacie szkolnym, przydział pracy, udzielanie wskazówek przed rozpoczęciem pracy i podczas pracy, kontrola pracy i t. p. Stosunek instruktora do ucznia i wynikająca stąd potrzeba zrozumienia podstawowych zasad pedagogiki oraz znajomości rozwoju psychicznego i fizycznego młodzieży. Fazy rozwojowe młodzieży. Dobór prac odpowiedni do wieku i rozwoju młodzieży, uwzględniający stopniowanie trudności wykonywanych przedmiotów. Uwzględnienie, w możliwym zakresie, budzących się zainteresowań i zamiłowań młodzieży. Przyczyny, wywołujące zmęczenie, zniechęcenie i t. p.

Niebezpieczeństwo pracy.

Organizacja pracy w warsztacie szkolnym. Rodzaje i formy pracy indywidualnej, zbiorowej i zespołowej. Stosowanie zasad dydaktycznych przy podawaniu uczniom wyjaśnień indywidualnych i zbiorowych.

Korelacja pracy warsztatowej z nauką teoretyczną.

Wpływ wychowawczy pracy w warsztacie szkolnym na rozwój fizyczny i psychiczny przez wyrabianie: samodzielności, przedsiębiorczości, poczucia porządku i ładu, dokładności, umiejętnej współpracy z innymi i t. p. Wartości wychowawcze organizacji młodzieży i życia szkolnego. Samowychowywanie. Internat szkolny jako czynnik wychowawczy. Rola opiekuna internatu i metody wychowania stosowane w internacie.

Podręczniki:

St. Baley — Psychologia wieku dojrzewania.

K. Sośnicki — Dydaktyka ogólna.

3. Higiena szkolna i wychowanie fizyczne (6 godz.).

Higiena pomieszczeń szkolnych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na urządzenia warsztatowe, mające na celu bezpieczeństwo i zdrowie uczniów.

Higiena osobista uczniów. Propaganda higieny przez szkołę.

Higiena zajęć warsztatowych. Choroby zawodowe i ochrona przed nimi. Zasady bezpieczeństwa pracy. Doniosłość wychowania fizycznego ze względu na dobro jednostki i państwa. Wychowanie fizyczne, jako przeciwdziałanie ujemnym wpływom jednostronnej pracy zawodowej na rozwój fizyczny młodzieży.

Podręczniki:

Dr. St. Koczyński — Zasady higieny szkolnej. Warszawa, 1924 r. Arct.

E. Piasecki — Wychowanie fizyczne.

4. Hospitowanie i omawianie zajęć warsztatowych (24 godz.).

Hospitowanie zajęć warsztatowych.

Omawianie zajęć warsztatowych, a więc: organizacji pracy, celu, materiału nauczania, doboru przedmiotów, stosowanych metod, pomocy naukowych, pracy uczniów, jej tempa, jakości i t. p.

Podręczniki:

Program szkoły zawodowej, w której uczy dany instruktor.

Literatura podręcznikowa danego przedmiotu.

LEKTURA

L.p.	Autor	Tytuł
1	Baumgarten F. dr.	Badanie uzdolnień zawodowych.
2	Biegeleisen L. W.	Szkoła a gospodarstwo narodowe.
3	Bystroń J. St.	Szkoła jako zjawisko społeczne.
4	Czerwiński Sl.	O nowy ideał wychowawczy.
5	Dougall W.	Psychologia grupy.
6	Foerster Fr. W.	O wychowaniu obywatelskim.
7	"	Wychowanie i samowychowanie.
8	"	Szkoła i charakter.
9	Kerschesteiner G.	Pojęcie szkoły pracy.
10	Lempicki prof. red.	Encyklopedia wychowania.
11	Macewicz P.	Ocena przydatności do zawodu,
12	Mysłakowski Z. red. (Kursa, Pisarski, Grellorówna)	Wychowanie w środowisku małomiasteczkowym.
13	Mysłakowski Z.	Państwo a wychowanie.
14	Nawroczyński B.	Swoboda i przymus w wychowaniu.
15	"	Uczeń i klasa.
16	"	Zasady nauczania.
17	Ostrowski J.	Żywa szkoła.
18	Rowid H.	Szkoła twórcza.
19	"	Psychologia pedagogiczna.
20	"	Środowisko i jego funkcja wychowawcza w związku z programem nauki.
21	Suchodolski B.	Ideale kultury a prądy społeczne.
22	Witwicki Wł.	Zarys psychologii.
23	Ziemnowicz M.	Problemy wychowania współczesnego.
24	"	Rodzina a wychowanie państwowe.

Załącznik 2 do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 29. XI. 1935 r. (Nr. III. U. Pr. 3787/35).

PROGRAM KURSU SPECJALNEGO, WPROWADZAJĄCEGO W ZAGADNIENIA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO.

Cel i zadania kursu:

- 1) poznanie najważniejszych zagadnień gospodarstwa społecznego w ogólności, a zwłaszcza z dziedziny gospodarczej Polski, celem uwzględnienia nastawienia gospodarczego w nauczaniu i wychowaniu,
- 2) wyjaśnienia postulatów ustawy, statutów i programów szkół zawodowych,
- 3) zaznajomienie uczestników kursu z wydawnictwami i czasopismami o treści gospodarczej oraz zorientowanie w odpowiadającej im potrzebom literaturze gospodarczej.

Plan godzin.

A. Część ogólna.

1. Podstawy gospodarstwa społecznego na tle stosunków gospodarczych w Polsce	8 godz.
2. Gospodarstwo społeczne Polski	18 "
3. Zadania szkolnictwa zawodowego w dziedzinie gospodarczej (nowy ustrój szkolnictwa zawodowego w Polsce)	9 "
Razem	35 godz.

B. Część specjalna.

I. Dział szkolnictwa przemysłowego.

1. Przemysł i rzemiosło w Polsce współczesnej	32 godz.
2. Programy szkół przemysłowych	6 "
3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem	18 "
Razem	56 godz.

II. Dział szkolnictwa handlowego.

1. Organizacja i technika handlu	32 godz.
2. Programy szkół handlowych	6 "
3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem	18 "
Razem	56 godz.

III. Dział szkolnictwa rolniczego.

1. Rolnictwo i jego ustrój w Polsce współczesnej	32 godz.
2. Programy szkół rolniczych	6 „
3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem	18 „

R a z e m 56 godz.

IV. Dział szkolnictwa gospodarstwa domowego.

1. Gospodarstwo domowe w Polsce współczesnej	32 godz.
2. Programy szkół gospodarstwa domowego	6 „
3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem	18 „

R a z e m 56 godz.

A. Część ogólna.**I. Podstawy gospodarstwa społecznego na tle stosunków gospodarczych w Polsce (8 godz.).**

1) Krótki zarys historii rozwoju gospodarstwa społecznego. Kierunki ekonomiczne.

2) Funkcje współczesnego gospodarstwa społecznego :

- a) produkcja (produkcja surowca, jej rozwój i znaczenie, produkcja przetwórcza: rzemiosło, chałupnictwo, przemysł fabryczny — ekonomiczne i społeczne znaczenie tych działów produkcji; maszynizm i mechanizacja; kwestja robotnicza);
- b) obieg (pieniądz, jego funkcje i środki zastępcze; podstawy stałości pieniądza; rynek pieniężny, kredyt);
- c) wymiana (wartość i cena, rynek towarowy i jego organizacja, obroty międzynarodowe) ;
- d) dochód społeczny i spożycie (dochód prywatny i społeczny, zagadnienie podziału dochodu, stopa życiowa różnych warstw społecznych, spożycie, oszczędność).

3) Konjunktury i kryzysy gospodarcze.

Cechy charakterystyczne konjunktur i kryzysów, kryzysy gospodarcze w przeszłości, współczesny kryzys gospodarczy, jego przebieg i sposoby zwalczania w różnych państwach.

II. Gospodarstwo społeczne Polski (18 godz.).

1) Ogólna charakterystyka położenia i widoków rozwoju gospodarczego Polski na tle gospodarki światowej.

2) Krótka charakterystyka różnych działów gospodarstwa społecznego Polski z uwzględnieniem: stanu danej gałęzi gospodarczej, warunków i widoków rozwoju, polityki gospodarczej na danym odcinku gospodarczym.

a) Rolnictwo, ogrodnictwo, hodowla (sprawa własności, reforma rolna, stan kultury rolnej, produkcja i zbył, opłacalność produkcji, stan finansowy rolnictwa i ogrodnictwa).

b) rola gospodarki leśnej w życiu gospodarczym Państwa,

c) górnictwo, przemysł i rzemiosło (chałupnictwo), ich rozmieszczenie i stan, sprawa krajowych surowców; kartelizacja i wolna konkurencja; zagadnienie uprzemysłowienia kraju i samowystarczalności gospodarczej w dziedzinie przemysłowej,

d) elektryfikacja i krajowe źródła energii,

e) handel i komunikacja (komunikacja, handel wewnętrzny i zagraniczny, bilans handlowy, znaczenie handlowe dostępu do morza, kwestja ekspansji handlowej).

f) gospodarka finansowa Państwa.

3) Krótki zarys statystyki gospodarczej, ze szczególnem uwzględnieniem wykorzystania źródeł statystycznych (czytanie i użytkowanie wydawnictw Głównego Urzędu Statystycznego).

4) Omówienie rynku pracy ze stanowiska szkolnictwa zawodowego (zorientowanie słuchaczy, jakie gałęzie produkcji i obrotu w obecnych warunkach ekonomicznych i techniczno-wytwórczych mogą mieć zapotrzebowanie na pracowników wykwalifikowanych).

III. Zadania szkolnictwa zawodowego w dziedzinie gospodarczej. (Nowy ustrój szkolnictwa zawodowego w Polsce (9 godzin).

1) Znaczenie pracy kwalifikowanej i niekwalifikowanej we współczesnej wytwórczości i obrocie.

2) Drogi kształcenia pracowników kwalifikowanych (praktyka szkoły).

3) Rodzaje i stopnie szkół zawodowych według nowego ustroju oraz ich zadania.

Część specjalna.

I. Dział szkolnictwa przemysłowego.**1. Przemysł i rzemiosło w Polsce współczesnej (32 godz.).**

Struktura przemysłu i rzemiosła w Polsce i ich ogólne znaczenie dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego kraju. Ustrój prawny rzemiosła. Dążenia rozwojowe przemysłu i rzemiosła. Popieranie przemysłu, rzemiosła i polityka przemysłowa. Organizacje przemysłowe i rzemieślnicze i ich udział w samorządzie gospodarczym.

Typy pracowników zatrudnionych w poszczególnych gałęziach przemysłu i rzemiosła oraz ich kwalifikacje i czynności:

- a) górnictwo węglowe, nafty, soli, rud różnych minerałów, hutnictwo żelaza i innych metali, przemysł metalowy, przetwórczy, przemysł elektryczny;
 - b) przemysł włókienniczy;
 - c) przemysł drzewny;
 - d) mineralny i technologiczno-chemiczny, garbarski;
 - e) budownictwo i miernictwo;
 - f) odzieżowy i galanterji;
 - g) papierniczy, poligraficzny i inne.
- Kształcenie pracowników.
Wycieczki.

2. Programy szkół przemysłowych (6 godz.).

Czynności i kwalifikacje pracowników, jako punkt wyjścia do ustalenia organizacji i programów szkół przemysłowych. Podbudowa programowa i warunki przyjęcia w poszczególnych stopniach szkół przemysłowych. Ośrodek nauczania. Ugrupowanie przedmiotów: a) zajęcia warsztatowe, b) przedmioty zawodowe ściśle zespolone z zawodem, c) przedmioty pomocnicze, d) przedmioty niezwiązane bezpośrednio z zawodem.

3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem (18 godzin).

Wyrabianie nastawienia zawodowego i gospodarczego w nauczaniu i w wychowywaniu w zakresie poszczególnych przedmiotów, ściśle związanych z zawodem oraz niezwiązanych bezpośrednio z zawodem, przez uwzględnianie, w miarę możliwości, w materiale nauczania wymienionych przedmiotów wiadomości społeczno-gospodarczych, a w szczególności tych, z którymi uczniowie mogą spotkać się w pracy zawodowej.

II. Dział szkolnictwa handlowego.**1. Organizacja i technika handlu (32 godz.).**

Struktura handlu. Liczba i rodzaje przedsiębiorstw handlowych, wielkość obrotów, liczba pracowników handlowych.

Handel wewnętrzny i zagraniczny; zagraniczno-kontynentalny i zamorski.

Transport. Porty handlowe.

Handel hurtowy i detaliczny. System sklepów filjalnych. Spółdzielczość. Organizacja i technika poszczególnych form handlu (handel detaliczny, handel hurtowy, domy skladowe, aukcje, giełdy i t. p.).

Rola kupca, jego cechy i kwalifikacje,

Czynności i kwalifikacje pracowników handlowych: a) zatrudnionych w sprzedaży, b) zatrudnionych w administracji.

Zawody pomocnicze w handlu.

Pomocnicze instytucje handlowe. Organizacje kupieckie.

Samorząd gospodarczy.

Aktualne zagadnienia z dziedziny handlu (usprawnienie handlu, rozwój handlu rolniczego, dowód uzdolnienia, kształcenie pracowników i t. p.).

Wycieczki.

2. Programy szkół handlowych (6 godzin).

Czynności i kwalifikacje pracowników, jako punkt wyjścia do ustalenia organizacji i programów szkół handlowych. Podbudowa programowa i warunki przyjęcia w poszczególnych stopniach szkół handlowych. Ośrodek nauczania, ugrupowanie przedmiotów.

3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem. (18 godzin).

Wyrabianie nastawienia zawodowego i gospodarczego w nauczaniu i wychowaniu w zakresie poszczególnych przedmiotów, ściśle związanych z zawodem oraz niezwiązanych bezpośrednio z zawodem, przez uwzględnienie, w miarę możliwości, w materiale nauczania wymienionych przedmiotów wiadomości społeczno-gospodarczych, a w szczególności tych, z którymi uczniowie mogą spotkać się w pracy zawodowej.

III. Dział szkolnictwa rolniczego.

1. Rolnictwo i jego ustrój w Polsce współczesnej (32 godz.):

Warunki rozwoju rolnictwa w Polsce. Ustrój rolny, rodzaje i liczba gospodarstw — reforma rolna, jej cele i zadania, komasacja, parcelacja, meljoracje podstawowe.

Organizacja rolnictwa. Udział (ingerencja) rządu — udział czynnika społecznego, samorząd gospodarczy (izby rolnicze), samorząd terytorjalny (powiaty, gminy) organizacje rolnicze. Znaczenie pracy indywidualnej rolnika.

Produkcja rolna. Zasady produkcji, zarys techniki, wzajemna współzależność poszczególnych działów i produkcji w gospodarstwie rolnem (prod. roślinnej, zwierzęcej), ogrodnictwa i leśnictwa.

Intensywność i ekstensywność w gospodarstwach rolnych.

Udział produkcji rolnej w bilansie Państwa.

Przetwórstwo płodów rolnych. Przemysł rolny, jego znaczenie dla rozwoju intensyfikacji rolnictwa. Drobne przetwórstwo.

Handel płodami rolnymi. Organizacja handlu rolniczego. Niedomagania handlu rolniczego. Udział spółdzielczości w handlu rolnym.

Kultura wsi polskiej — ogólna i zawodowa. Niedomagania wsi polskiej w tym zakresie.

Zadania szkolnictwa zawodowego rolniczego.

Typy pracowników zatrudnionych w rolnictwie i gospodarstwie domowym.

Czynności i kwalifikacje tych pracowników. Kształcenie pracowników.

Wycieczki.

2. Programy szkół rolniczych (6 godzin).

Czynności i kwalifikacje pracowników, jako punkt wyjścia do ustalenia organizacji i programów szkół rolniczych i gospodarstwa domowego. Podbudowa programowa i warunki przyjęcia w poszczególnych stopniach szkół. Ośrodek nauczania. Uprupowanie przedmiotów.

3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem (18 godzin).

Wyrabianie nastawienia zawodowego i gospodarczego w nauczaniu i w wychowaniu

w zakresie poszczególnych przedmiotów, ściśle związanych z zawodem oraz niezwiązanych bezpośrednio z zawodem, przez uwzględnianie, w miarę możliwości, w materiale nauczania wiadomości społeczno-gospodarczych, a w szczególności tych, z którymi uczniowie mogą się spotkać w pracy zawodowej.

IV. Dział szkolnictwa gospodarstwa domowego.

1. Gospodarstwo domowe w Polsce współczesnej (32 godziny).

Rola gospodarstwa domowego w życiu gospodarzem Państwa. Liczebność gospodarstw rodzinnych i zbiorowych.

Znaczenie gospodarstwa domowego pod względem kulturalnym (wychowanie moralne, obywatelskie, zdrowie sił pracowniczych i obronnych Państwa, rozwój uzdolnień). Gospodarstwo domowe a praca zawodowa kobiet. Gospodarstwo domowe w zakładach opieki społecznej, zakładach wychowawczych, lecznicach. Gospodarstwo domowe jako przemysł hotelarski i gastronomiczny. Znaczenie spółdzielczości dla gospodarstwa domowego. Organizacje gospodyń domu, instytucje naukowe. Organizacje zawodowe pracowników gospodarstw domowych, przemysłu hotelarskiego i gastronomicznego. Samorząd gospodarczy. Praca zawodowa. Typy pracowniczek i pracowników zatrudnionych w gospodarstwie domowym. Kwalifikacje i czynności tych pracowników.

2. Programy szkół gospodarstwa domowego (6 godzin).

Czynności i kwalifikacje pracowników, jako punkt wyjścia do ustalenia organizacji i programów szkół gospodarstwa domowego. Podbudowa programowa i warunki przyjęcia w poszczególnych stopniach szkół. Ośrodek nauczania. Ugrupowanie przedmiotów.

3. Rola przedmiotów pomocniczych i niezwiązanych bezpośrednio z zawodem (18 godzin).

Wyrabianie nastawienia zawodowego i gospodarczego w nauczaniu i w wychowaniu w zakresie poszczególnych przedmiotów, ściśle związanych z zawodem oraz niezwiązanych bezpośrednio z zawodem, przez uwzględnianie, w miarę możliwości, w materiale nauczania wiadomości społeczno-gospodarczych, a w szczególności tych, z którymi uczniowie mogą się spotkać w pracy zawodowej.

L E K T U R A.

L.p.	A u t o r	T y t u ł
1	Radziszewski Henryk Prof. Dr.	Podręcznik ekonomji politycznej.
2	Biegeleisen Dr.	Szkola a gospodarstwo narodowe.
3	Studencki	Studjum porównawcze nad uzdolnieniem młodzieży polskiej i innych narodowości.
4	Cezak	Wyszkolenie ekonomiczne a rozwój mocarstwowy Polski.
5	Battaglia Roger Dr.	Dobrobyt społeczeństwa a wychowanie.
6	Lehman E. Dr.	Wychowanie do pracy.
7	Wydawnictwo Ligi Pracy	Praca podstawą dobrobytu.
8	Drzewiecki P.	O wychowanie gospodarcze.
9	Ptasiński Cecyljan	Rzemiosło w Polsce Współczesnej.
10	Koschembahr Łyskowski Prof.	Cele i zadania polityki społecznej.
11	Drecki Jerzy Inż.	Organizacja pracy, produkcji i zbytu.
12	Starzyński Stefan	Rola Państwa w życiu gospodarczym.
13	Starzyński Stefan	Życie gospodarcze a ustrój Państwa.
14	Gide Charle	Zasady ekonomji.
15	Ciro Leopold	Zasady ekonomji.
16	Korowicz Z. Dr.	Polityka przem.-handl.
17	Wojciechowski St.	Kooperacja w rozwoju historycznym.
18	Cichočka-Petrażycka	Geografia gospodarcza.
19	Bronikowski	Drogi postępu chłopca polskiego.
20	Mikułowski Pomorski Józef Prof. i Kobyliński Z.	Czem jest P. R.
21	Wydawn. Min. W.R. i O. P.	Materiały do organizacji szkolnictwa zawodowego.
22	Korowicz Z. Dr.	Polityka agrarna.
23	Ścibor-Rylski E.	Zarys ekonomji rolniczej.
24	Ernest Laur Dr.	Wstęp do ekonomiki gospodarstwa wiejskiego.

CZASOPISMA O TREŚCI GOSPODARCZEJ.

1. Polska gospodarcza,
2. Przegląd Spółdzielczy.
3. Tygodnik Handlowy,
4. Rzemiosło,
5. Mały rocznik statystyczny,
6. Agronomja społeczna i szkolnictwo rolnicze.

43.

OKÓLNIAK MINISTRA W. R. i O. P.

z dnia 26 lutego 1936 r. Nr. I. Pol. 177/36
w sprawie zbiórki na „Dar Narodowy 3 Maja”.

Zezwalam na urządzenie w szkołach zbiórki na rzecz „Daru Narodowego” 3 Maja”

w czasie od dnia 2—10 maja 1936 r. Zbiórkę powyższą organizuje: Towarzystwo Szkoły Ludowej na terenie województw: Krakowskiego, Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego, Towarzystwo Czytelni Ludowych w Poznaniu na terenie województw: Poznańskiego, Pomorskiego i Górnośląskiej części województwa Śląskiego, Polska Macierz Szkolna w Warszawie na terenie m. st. Warszawy, oraz województw: Warszawskiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Kieleckiego, Białostockiego, Wołyńskiego, Poleskiego, Nowogródzkiego i Wileńskiego.

Zbiórka zasługuje na poparcie z uwagi na cel uruchomienia i utrzymywania szkół powszechnych w Województwach Wschodnich przez organizacje oświatowe polskie.

Zgodnie z obowiązującymi zarządzeniami zbiórka winna mieć charakter najzupełniej dobrowolny.

Minister (—) W. Świętosławski.

44.

K O N K U R S na urlopy dla słuchaczy Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie.

Niniejszem ogłasza się konkurs na urlopy dla kandydatów na I-szy rok studjów w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w Warszawie w roku szkolnym 1936/37:

1. O przyjęcie mogą się ubiegać kierownicy(czki) i stali(łe) nauczyciele(lki) publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń przy seminarjach nauczycielskich i szkół specjalnych, którzy (re) najpóźniej w r. 1933 ukończyli (ły) Wyższy Kurs Nauczycielski lub analogiczne studja.

2. Przy przyjmowaniu będą przedewszystkiem uwzględniane osoby, które wykazały szczególne zainteresowania i uzdolnienia pedagogiczne oraz zamiłowanie do pracy o charakterze społecznym na terenie szkoły (zrozumienie wpływu czynników socjologicznych w poznaniu dziecka, współpraca szkoły z domem i t. d.).

3. Podania o przyjęcie na I-szy rok studjów w Instytucie Nauczycielskim należy wnieść drogą służbową do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w terminie do dnia 1 kwietnia 1936 r. i zaopatrzyć w następujące załączniki:

- a) dokładny życiorys, własnoręcznie napisany z wyszczególnieniem przebiegu dotychczasowych studjów i praktyki nauczycielskiej. W życiorysie należy pomieścić szczegółowe sprawozdanie

z dotychczasowej pracy wychowawczej, dydaktycznej i społecznej. Do życiorysu należy dołączyć referat na temat dokonanych przez petenta spostrzeżeń z życia dzieci na podstawie dotychczasowej praktyki,

- b) świadectwa szkolne i egzaminacyjne oraz inne dowody dokonanych prac i odbytych studjów, np. zaświadczenia z udziału w kursach wakacyjnych (w oryginałach),
- c) odpis wykazu stanu służby,
- d) wykaz przerobionej lektury,
- e) deklarację, według załączonego wzoru,
- f) 2 nienaklejone fotografie z własnoręcznym czytelnym podpisem.

Bezpośrednio przełożona władza służbowa dołączy ponadto wyciąg z wykazu kwalifikacyjnego oraz szczegółową opinię o kandydacie.

4. O ostatecznym przyjęciu do Instytutu rozstrzygnie kolokwjum wstępne w Instytucie (Al. Ujazdowskie 20) po zakończeniu roku szkolnego. O terminie — kandydaci dopuszczeni do kolokwjum — będą zawiadomieni.

5. Wymagania przy egzaminie wstępnym (kolokwjum) oraz warunki przyjęcia podane zostały w komunikacie Dyrekcji Państwowego Instytutu Nauczycielskiego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 216 z dnia 31.XII-1935 r.).

Reflektujący na przyjęcie do Instytutu obowiązani są z temi wymaganiami dokładnie się zaznajomić i według nich się przygotować.

6. Kandydaci dopuszczeni do egzaminu wstępnego poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan zdrowia umożliwia im studia.

7. Nauczyciele, przyjęci do Instytutu otrzymają urlop płatny, względnie płatny za zwrotem kosztów zastępstwa bez rozłożenia na raty, lub bezpłatny na pierwszy rok studjów, t. j. na rok szkolny 1936/37 na warunkach określonych w deklaracji. Zależnie od wyników pracy w pierwszym roku studjów urlop zostanie przedłużony na następny rok szkolny.

Liczba miejsc będzie ograniczona, wobec tego będą mogli być przyjęci istotnie tylko wybitniejsi nauczyciele.

Słuchaczy Instytutu obowiązują opłaty przewidziane zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1934 r. Nr. 1 R-4700/34 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6-7 z dnia 31 lipca 1934 r., poz. 94). (Nr. BP-1441/35).

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

W a r s z a w a

Dnia 19 lutego 1936 roku

Nr. II S-477/36

Państwowy Instytut Nauczycielski w Warszawie — Konkurs w sprawie wyboru kandydatów na r. szk. 1936/37.

Do wiadomości w celu poinformowania zainteresowanego nauczycielstwa.

Komunikat będzie ogłoszony w najbliższym numerze Dziennika Urzędowego Ministerstwa.

Słuchacze I roku studjów, urlopowani na rok szk. 1935/36 winni wnieść podania o przedłużenie urlopu na rok szk. 1936/37, (dla dokończenia drugiego roku studjów) w terminie do 1 kwietnia 1936 r. w drodze służbowej za pośrednictwem Dyrekcji Instytutu i przełożonej władzy służbowej do Ministerstwa.

Podania będą załatwione po rozpatrzeniu opinii Dyrekcji Instytutu i władzy szkolnej II instancji.

Dyrektor Departamentu

(—) Dr. M. MENDYS.

DEKLARACJA

Prosząc o przyjęcie do Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie, niniejszem zobowiązuję się:

- 1) przestrzegać ściśle postanowień regulaminów, obowiązujących w Instytucie Nauczycielskim i zarządzeń Dyrekcji,
- 2) nie obejmować bez porozumienia z Dyrekcją Instytutu Nauczycielskiego żadnych zajęć ubocznych,
- 3) w razie uzyskania, dla pracy w Instytucie Nauczycielskim, urlopu płatnego, pracować — niezależnie od zobowiązań, przyjętych uprzednio z powodu pobierania stypendjum, czy urlopu — w ciągu lat czterech od daty ukończenia Instytutu w szkolnictwie państwowem lub publicznem na stanowisku, które wyznaczą mi władze szkolne najdalej w tymże okresie czasu.

Gdybym z własnej winy, czego ocenę pozostawiam władzom szkolnym, przerwał studia, lub po ich ukończeniu nie wypełnił zobowiązań wyżej wymienionych w punkcie 3, zobowiązuję się zwrócić do Skarbu Państwa całą kwotę, otrzymaną tytułem poborów służbowych

w czasie studjów w Państwowym Instytucie, odbytych na podstawie urlopu płatnego.

.....
(podpis)
Kierownik
Nauczyciel
szkoły klasowej w
w powiecie
w, dnia 193...r.

45.

MINISTERSTWO SKARBU

Odpis.

L. D. III. 19006/2/35.

Warszawa, dnia 16.I.1936 r.

Sprzedaż materiałów
zbędnych i odpadków.

Do
Kancelarii Cywilnej Prezydanta
Rzeczypospolitej, Biura Sejmu,
Biura Senatu, Najwyższej Izby
Kontroli, Prezydium Rady Mi-
nistrów i wszystkich Ministerstw
w miejscu.

Wyniki kontroli, przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli, stwierdzają, że niektóre urzędy i przedsiębiorstwa państwowe sprzedają materiały zbędne i odpadki z wolnej ręki na specjalnie dogodnych warunkach nie bezpośrednio Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej, lecz upoważnionym przez Ligę osobom prywatnym. Osoby te ograniczając się do wypłaty Lidze stosunkowo nieznacznego procentu od ceny nabycia materiałów pozbywają skolei wspomniane przedmioty ze znacznym zyskiem.

Powyższa praktyka, powodując poważne straty dla Skarbu Państwa, obniża powagę zarówno odnośnych urzędów względnie przedsiębiorstw państwowych jak i Ligi, której przysparza jedynie drobną część faktycznych zysków, osiągniętych przez pośredników.

Jak z powyższego stanu rzeczy wynika, dotychczasowy system sprzedaży materiałów zbędnych i odpadków Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej jest niedopuszczalnym, pozabudżetowym subsydjowaniem Ligi kosztem Skarbu Państwa i to w sposób niezapewniający doniosłym i pożytecznym celom, reprezentowanym przez Ligę istotnych i współmiernych ze stratami Skarbu Państwa korzyści.

W związku z powyższem Ministerstwo Skarbu prosi o niezwłoczne rozwiązanie odpowiednich umów z Ligą Obrony Powietrznej

i Przeciwigazowej oraz o traktowanie jej odąd przy sprzedaży wyeliminowanych przedmiotów narówni z innymi prywatnymi oferentami.

Minister Skarbu

(—) E. Kwiatkowski.

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

W a r s z a w a

Dnia 4 lutego 1936 r.

Nr. I. R-482/36.

Sprzedaż zbędnych materiałów
i odpadków.

Powyższe zarządzenie Ministerstwa Skarbu w sprawie traktowania Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwigazowej przy sprzedaży materiałów zbędnych narówni z innymi prywatnymi oferentami Ministerstwo przesyła do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału (—) A. NOWAK.

46.

OKÓLNİK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 16.III.1936 r. Nr. O-4395/36

w sprawie ulg w opłatach szkolnych dla dzieci czynnych funkcjonariuszów lasów państwowych.

Ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem z dnia 10.III.1936 r. Nr. I R. 1409/36 wyjaśniło, że dzieci czynnych funkcjonariuszów Lasów Państwowych mają prawo korzystania z ulg, przewidzianych dla dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, ponieważ ani przepisy rozporz. Rady Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U.R.P. Nr. 86, poz. 661), ani przepisy art. 1 i art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U.R.P. Nr. 86, poz. 663) i rozporządzenie Rady Min. z dnia 20 stycznia 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr. 8, poz. 67) nie uprawniają do wniosku, jakoby Lasy Państwowe były odrębnym przedsiębiorstwem państwowym w prawnym tego słowa znaczeniu, a nie tylko gałęzią administracji państwowej, wyodrębnioną gospodarczo.

W tym stanie rzeczy żadnej zmiany nie wprowadza preliminarz budżetowy na rok 1936/37, gdzie Lasy Państwowe figurują jako przedsiębiorstwo państwowe.

Systematyka preliminarza budżetowego podyktowana jest w tym wypadku przede wszystkim względami gospodarczymi i nie może wpłynąć na ocenę stanu prawnego, wynikającego z cytowanych na wstępie przepisów prawnych.

Z wymienionych przepisów prawnych wynika niedwuznacznie, że funkcjonariusze administracji lasów państwowych są funkcjonariuszami państwowymi w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej (por. nadto rozp. Rady Ministrów z dn. 20 stycznia 1934 r. poz. 66 Dz. U.R.P.) i rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

47.

OKÓLNIK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 24.II.1936 r. Nr. OH-4595/36

Instrukcja o szkolnych drużynach harcerskich i gromadach ruchowych.

Podaję poniższą Instrukcję o szkolnych drużynach harcerskich i gromadach ruchowych do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

Instrukcja o szkolnych drużynach harcerskich i gromadach ruchowych.

Dotychczasowe wizytacje przekonały Kuratorjum że praca harcerskich drużyn szkolnych mimo już dużego rozwoju z różnych przyczyn ujawnia jeszcze liczne braki.

Znaczenie harcerstwa w rozwoju duchowym, a zwłaszcza w urabianiu charakterów młodzieży szkolnej, nie jest należycie zrozumiane i oceniane. Nietylko rodzice młodzieży szkolnej, ale nawet i nauczycielstwo szkół, częstokroć nie orientuje się w roli harcerstwa, jaką ono wśród młodzieży spełnić powinno.

Uznając ważność wszelkich środków, zmierzających do podniesienia etycznego i moralnego wychowania młodzieży szkolnej, do wychowania dzielnych, karnych i ofiarnych obywateli Państwa Polskiego, a pragnąc usunąć od młodzieży wszelkie wpływy złe, para-

liżujące niejednokrotnie doskonałe poczynania szkoły, uważam harcerski ruch za bardzo ważny czynnik w tej wielkiej pracy wychowawczej, jaką prowadzi polska szkoła nowoczesna.

Stąd wynika postulat, aby zarówno p. p. Inspektorowie, Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół, oraz ogół nauczycielstwa żywiej zainteresowali się harcerstwem, starali się z ruchem tym zapoznać, udzielać mu swego poparcia, opiekować się nim i przyczynić się do prawdziwie wielkiego, ale i wgląd sięgającego rozpowszechnienia się harcerstwa na Wołyniu.

Współpraca szkoły z harcerstwem winna oprzeć się na następujących zasadach:

I. Organizacja drużyny.

1. Ponieważ założenie drużyny harcerskiej czy gromady ruchowej w środowisku, które nie posiada odpowiednich warunków, odbija się na całokształcie pracy wychowawczej, zniechęca do organizacji, wypacza pojęcia, a w następstwie tego psuje całą pracę — przeto polecam zakładać nowe drużyny i gromady jedynie tylko w tych środowiskach, gdzie znajduje się przeszkolony kandydat na drużynowego (a) lub wodza, obeznany dokładnie z pracą harcerską.

2. O zamiarze założenia drużyny harcerskiej lub gromady ruchowej na terenie szkoły należy powiadomić Kuratorjum na podanym kwestjonariuszu. Po uzyskaniu zgody Kuratorjum O. S. Ł., drużynę względnie gromadę należy zgłosić do odnośnych władz harcerskich:

- a) Komenda Chorągwi Harcerek — Dubno, Panieńska 13.
- b) Komenda Chorągwi Harcerzy — Równe, Kuratorjum O. S. Ł.

3. Drużynę należy zakładać stopniowo. Uzyskawszy pozwolenie, można przystąpić do organizacji jednego zastępu, w którym członków szkolic należy na przyszłych zastępowych. Okres szkolenia trwać winien najmniej 3 miesiące. Po zdobyciu przez członków odpowiednich stopni oraz po wyszkoleniu kilku dobrych zastępowych można dopiero przystąpić do organizacji drużyny.

Wzór zgłoszenia, wszelkie szczegółowe informacje, dotyczące obowiązków i praw drużyny oraz programy prób znajdują się w oficjalnych zbiorach przepisów:

- a) dla drużyn i gromad harcerek p.t. „Organizacja Harcerek”.

b) dla drużyn i gromad harcerzy p.t. „Rocznik Harcerski 1928 r.”, oraz miesięcznik p.t. „Wiadomości Urzędowe”, gdzie są umieszczane wszelkie zmiany (do nabycia w Centralnej Komisji Dostaw-Harcerskich — Warszawa, Traugutta 2).

4. Uważam za niecelowe i niewskazane zakładanie drużyn tam, gdzie nie mogą być spełnione wyżej wymienione wskazania.

5. Wobec tego, iż dotychczas w Okręgu istnieją „drużyny dzikie” t. j. takie, które dotąd nie nawiązały kontaktu z władzami harcerskimi, celem zapewnienia tym drużynom opieki, pomocy organizacyjnej i fachowo-instruktorskiej, polecam im zgłosić się do odpowiednich Komend.

6. Dyrekcje i Kierownictwa szkół każdorazowo zawiadomią drogą służbową Kuratorjum o powstaniu nowych drużyn.

7. Ruchem harcerskim kieruje Związek Harcerstwa Polskiego przy pomocy organów, Komend Chorągwi (które odpowiadają terenom administracyjnym województwa), Komend Hufców (powiaty) i drużyn.

8. Komendy Chorągwi i Hufców wydają okólniki i rozkazy, które otrzymują poszczególne drużyny harcerskie i gromady zuchowe. Dyrekcje i Kierownictwa szkół za pośrednictwem opiekunów dowiadują się o zawartych tam zarządzeniach i ułatwiają ich realizację.

9. Organami kontrolnymi pracy harcerskiej są:

- a) władze szkolne i centralne władze harcerskie,
- b) Okręgowy Instruktor Harcerstwa Kuratorjum Okręgu Szkolnego,
- c) upoważnieni instruktorzy(ki) harcerscy z ramienia Komend Chorągwi.

II. Stosunek szkoły.

1. Stosunek szkoły do pracy harcerskiej sędzę, że znajdzie najlepszy swój wyraz w życzliwej współpracy, niehamującej zdrowej inicjatywy młodzieży oraz w zapewnieniu jej odpowiednich warunków pracy.

2. P.P. Inspektorowie Szkolni, Dyrekcje i Kierownictwa Szkół powinny otoczyć życzliwą i troskliwą opieką istniejące już na terenie szkoły drużyny harcerskie i gromady zuchów. Zainteresować grono nauczycielskie (omówić

zagadnienie harcerstwa na jednym z posiedzeń Rady Pedagogicznej, konferencji rejonowych), oraz zachęcać je do brania udziału w harcerskich kursach instruktorskich względnie nauczycielskich. Udział nauczycielstwa w kursach i obozach harcerskich powinien być traktowany przez p.p. Inspektorów Szkolnych i Dyrektorów narówni z innymi kursami.

Łącznikami pomiędzy szkołą a drużyną czy gromadą jest opiekun drużyny. Obowiązki i prawa opiekuna podane są w następnym rozdziale.

3. Dyrekcje i Kierownictwa Szkół obowiązane są przeznaczyć jedną z sal szkolnych na izbę harcerską, w której harcerze (harcerki) mogliby zbierać się dla swych prac oraz mieć pomieszczenie na bibliotekę, czytelnię, sprzęt i akta. Może nią być najskromniejszy kąć, byleby mogła w nim młodzież czuć się gospodarzem, a nie przeszkadzać innym w pracach.

Jeżeli niemożliwym jest zapewnienie specjalnej ubikacji na izbę, należy przeznaczyć jedną z klas, gdzie mogłyby odbywać się prace harcerskie, a także znaleźć pomieszczenie na sprzęt i akta.

4. W razie istnienia innych organizacyj uczniowskich na terenie szkoły, należy w rozplanowaniu zajęć pozaszkolnych przewidzieć także dni i godziny na prace harcerskie (najmniej 1 raz w tygodniu po 2 godziny dla drużyny i podobnie dla każdego zastępu).

5. Dyrekcje i Kierownictwa Szkół ułatwiać będą zaprenumerowanie czasopism i stworzenie biblioteczki harcerskiej, w której znalazłyby się najpotrzebniejsze podręczniki do prowadzenia pracy harcerskiej.

6. Pomoc w zorganizowaniu własnego lub wspólnego obozu. Fundusze na ten cel powinny dostarczyć Koła Przyjaciół Harcerstwa, oraz opieki (Komitety) Rodzicielskie.

7. Zapewnienie stałego, ciągłego kierownictwa drużynie przez wysyłanie corocznie najzdolniejszego harcerza (kę) na kursy drużynowych.

8. Doksztalcanie opiekunów i pracowników harcerskich odbywa się na krótkotrwałych kursach w czasie całego roku, oraz na kursach dłuższych — wakacyjnych.

9. Pożądanem jest, by nauczyciele-harcerze (ki) pracowali przede wszystkim w harcerstwie.

Pożądanem jest również, by opiekunowie (ki) drużyn opiekowali się tylko drużyną i nad nią pracowali.

10. W miarę możliwości biblioteki szkolne powinny zaopatrywać się w podręczniki harcerskie.

11. Imprezy dochodowe, organizowane przez Koła Przyjaciół Harcerstwa na terenie szkół, winny być ściśle opracowane i uzgodnione z Dyrekcjami i Kierownictwami Szkół.

12. Ze względów wychowawczych nie należy komasować składek i opłat drużyn harcerskich.

13. Przynależność harcerzy (ek) do drużyn innych zakładów i szkół jest dopuszczalna za zgodą Dyrekcji (Kierownictwa).

14. Podczas uroczystości i obchodów ze względów wychowawczych należy umożliwić drużynie wzięcie udziału w ramach miejscowej organizacji harcerskiej. (Np. 3-ci Maj — 11 listopad).

15. Miernikiem stosunku szkoły do drużyny harcerskiej będzie wpływ wychowawczy na drużynę całego grona nauczycielskiego, a zwłaszcza jej opiekuna.

III. Opiekun drużyny.

1. Dla sprawowania opieki nad poszczególnymi jednostkami harcerskimi Dyrekcje i Kierownictwa szkół powołają w porozumieniu z Gronem Naucz., opiekuna (kę), obeznanego o ile możliwości z harcerskim wychowaniem i wewnętrzną organizacją.

Od stanowiska, podejścia, współpracy i troskliwości opiekuna zależy nieraz wynik i poziom pracy w drużynie. Chciałbym widzieć na tych stanowiskach te osoby z pośród Grona Nauczycielskiego, które z harcerstwem sympatyzują, orjentują się w środkach i stosowanych metodach, a harcerstwo jako środek wychowawczy należycie doceniają.

Chciałbym, aby była to osoba z grona nauczycielskiego, zgłaszająca swój akces dobrowolnie, a nie na skutek „klucza podziału opiek” nad organizacjami szkolnymi.

2. Dla ułatwienia pracy opiekunowi (ce) drużyny względnie gromady nie należy obciążać jego wychowawstwem klasy ani innymi obowiązkami w szkole poza nauczaniem.

3. Obowiązki opiekuna (ki) drużyny:

I. w zakresie programowym:

a) stara się o pogłębienie pracy w drużynie przez:

1. udział osobisty w opracowaniu programu pracy,
2. udzielanie wskazówek metodycznych i bibliograficznych,
3. urządzenie pogadanek, pokazów i odczytów,
4. zachęcanie do robienia zbiorów,
5. ułatwianie nauki rzemiosł i innych sprawności.

b) Stara się o pogłębienie poziomu ideowego drużyny przez kontrolę obowiązkowości szkolnej i harcerskiej i ich zachowania, komunikuje drużynowemu opinię Rady Pedagogicznej i udziela mu spostrzeżeń o chłopcach (dziewczynkach).

c) Propaguje ideę harcerską wśród uczniów i ich rodziców.

d) Ponieważ posiadanie przez opiekuna wiadomości w sprawach wyżej określonych jest konieczne, — przeto pożądane jest wzięcie udziału przez niego przynajmniej w jednym harcerskim kursie nauczycielskim oraz zaznajomienie się z ideologią i metodą pracy harcerskiej oraz zasadami organizacji harcerskiej przez przestudjowanie odpowiedniej literatury i zarządzeń władz harcerskich (p. 2 załącznik).

II. w zakresie organizacyjnym:

a) Składa sprawozdanie raz do roku władzom szkolnym, a 3 razy do roku ustnie — Radzie Pedagogicznej danego zakładu.

b) Utrzymuje bliski kontakt z drużynowym i drużyną w formie możliwie serdecznej.

c) Bierze udział w zbiórkach drużyny, radach drużyny, wycieczkach, uroczystościach i obozach letnich.

d) Utrzymuje kontakt z Kołem Przyjaciół Harcerstwa, uczestniczy w zebraniach tegoż.

e) Daje opinię po uprzednim uzyskaniu zgody Dyrekcji (Kierownictwa) władzom Harcerskim o kandydacie na drużynowego.

f) Kontroluje przynajmniej raz na miesiąc gospodarke i administrację drużyny, a zwłaszcza księgi kasową i inwentarową, oraz wykonanie obowiązków

organizacyjnych drużynowego (raporty, opłaty, prenumerowanie pism) wobec władz harcerskich.

- g) Zwraca szczególnie baczną uwagę na wykonanie rocznego programu pracy drużyny, gromady i zastępów.
- h) O każdorazowej zmianie opiekuna musi być powiadomione Kuratorjum.

III. W zakresie szkolnym:

- a) Jest łącznikiem pomiędzy drużyną a Kierownikiem szkoły.
- b) Jest rzecznikiem spraw i potrzeb drużyny wobec Kierownika szkoły i Rady Pedagogicznej.
- c) Przedstawia Radzie Drużyny wykaz nieobowiązkowych harcerzy w nauce szkolnej po każdorazowej konferencji szkolnej.

IV. Koło Przyjaciół Harcerstwa.

Dla zapewnienia należytych podstaw normalnego rozwoju drużyn, urzędzenia obozów, wysłania starszych harcerzy i opiekunów (ek) na kursy oraz zakupienia niezbędnego ekwipunku, Dyrekcje, Kierownictwa i opiekunowie(ki) powinni zaznajamiać szersze koła społeczeństwa, a zwłaszcza rodziców młodzieży szkolnej z celami i zadaniami pracy harcerskiej. W szczególności Dyrekcje i Kierownictwa powinny dbać o rozwój Kół Przyjaciół Harcerstwa, do których Dyrekcje i opiekunowie (ki) w myśl regulaminów harcerskich wchodzi z urzędu jako członkowie Zarządu Koła.

Tam, gdzie dotychczas nie ma Koła, należy dążyć do zorganizowania go.

2. O zamiarze założenia Koła Przyjaciół Harcerstwa drużyny na terenie szkoły, należy powiadomić Zarząd Oddziału Wołyńskiego Z. H. P. (Równe, Kuratorjum O. S. Ł.).

3. Celem Koła Przyjaciół Harcerstwa jest moralna i materialna pomoc drużynie względnie środowisku harcerskiemu, na terenie którego Koło istnieje. Cele swe spełnia Koło przez udział w pracy i w życiu drużyn — współpracując ściśle ze szkołą.

4. Do najistotniejszych zadań Koła należy:

- a) jednanie opinii i wciąganie do współpracy jak największej ilości członków do Koła,
- b) pomoc w urządzeniu izby harcerskiej,
- c) pomoc w urządzeniu obozu, a zwłaszcza w zakupie inwentarza obozowego,
- d) prenumerowanie czsopism i zakup podręczników harcerskich.

V. Referat dla spraw harcerstwa w Kuratorjum.

1. Stanowisko władz szkolnych w sprawach harcerstwa znalazło swój wyraz w powołaniu przy Ministerstwie Naczelnego Inspektoratu dla spraw harcerskich, a przy Kuratorjach Okręgowego Instruktora Harcerstwa.

2. Zakres prac Okręgowego Instruktora Harcerstwa obejmuje:

- a) fachowa pomoc nauczycielstwu w zakresie organizacji i prowadzeniu prac w gromadach zachowowych i drużynach harcerskich,
- b) pogłębianie strony ideowej i doskonalenie pracy wychowawczej w szkolnych organizacjach harcerskich,
- c) instruowanie opiekunów, drużynowych i zastępowych w pracach szkolnych organizacyj harcerskich,
- d) wizytacje instruktywne szkolnych organizacyj harcerskich,
- e) fachowa pomoc w organizowaniu kursów i konferencji poświęconych zagadnieniom harcerstwa,
- f) udział w konferencjach nauczycielskich, poświęconych zagadnieniom harcerstwa,
- g) współpraca z władzami harcerskimi, Zarządem Oddziału, Komendami Chorągwi i Kołami Przyjaciół,
- h) współdziałania z akcją obozową letnią i zimową Komend Chorągwi,
- i) pośrednictwo u władz harcerskich,
- j) utrzymanie łączności między władzami szkolnymi a harcerskimi.

Załącznik I.

do okólnika Nr. OH-4595/36.

K W E S T J O N A R J U S Z**w sprawie nowozakładanych drużyn harcerskich lub gromad zuchowych.**Do Kuratorjum O. S. Ł.
w Równem.

Zgłaszam zamiar założenia męskiej, żeńskiej drużyny harcerskiej względnie gromady zuchów (niepotrzebne skreślić) wklasowej szkole
im.....w.....

1. Imię i nazwisko inicjatora, opiekuna.....
2. Data urodzenia..... 3. Miejsce urodzenia.....
4. Specjalność nauczycielska.....
5. Adres osobisty
6. Ukończył nauczycielskie kursy harcerskie lub wychowawcze, mające związek z pracą harcerską (gdzie, kiedy i jakie?)
7. Dane o pracy harcerskiej (wypełniają tylko nieharcerze, którzy należeli dawniej do ŻHP.)
 - a) gdzie należał do harcerstwa?
 - b) jak długo? od dnia do dnia
 - c) jakie pełnił funkcje i obowiązki w harcerstwie?
 - d) czy posiadał stopień instruktorski i wyszkolenie harcerskie?
 - e) powód wystąpienia?
8. Należy do Z. H. P. (wypełniają harcerze[ki]):
 - a) od roku
 - b) przydział obecny (Chorągiew, hufiec).
 - c) pełni funkcje.....
 - d) stopień młodzieży
 - e) stopień instruktorski
 - f) skończył kursy, obozy harcerskie (jakie i kiedy?)
 - g) prowadził kursy, obozy, wycieczki i t.p. (kiedy, gdzie i w jakim charakterze?)

9. Czy bierze udział poza harcerstwem w pracy społecznej na terenie szkoły, poza szkołą (wymienić organizacje, pełnione obowiązki i od jak dawna)?
10. Jeśli nie był i nie jest harcerzem, czy znane mu są zasady organizacji i metody pracy harcerskiej i skąd?
11. Czy podjąłby się prowadzenia pracy harcerskiej?
- a) jako opiekun
- b) drużynowy — wódz gromady
12. Czy ma upatrzonogo drużynowego (a) i jakie posiada on warunki do tego (dane od 1—10)
13. Jakie wskazówki i jaką pomoc chciałby otrzymać w razie podjęcia się zorganizowania drużyny — gromady?
14. Czy mógłby wziąć udział w kilkudniowym kursie harcerskim w czasie roku szkolnego w razie otrzymania urlopu?
15. Czy wzięłby udział w kursie miesięcznym w czasie feryj szkolnych — zorganizowanym przez Ministerstwo W.R. i O.P. dla nauczycielstwa, pragnącego oddać się pracy harcerskiej?
16. Przebieg służby wojskowej (gdzie odbywał, kiedy i w jakim stopniu wojskowym?)
17. Jakie są przeszkody, utrudniające rozwój harcerstwa na terenie szkoły?
18. Inne uwagi i życzenia w zakresie harcerstwa, nie objęte pytaniami kwestjonariusza

w, dnia 193....

Podpis wypełniającego

19. Pieczętka szkoły
Nr.....

Opinia Kierownictwa Szkoły o drużynowym(ej) i warunkach pracy oraz uwagi i życzenia

w, dnia 193....

Podpis Kierownika

20. Uwagi P. Inspektora Szkolnego

w, dnia 193....

Podpis Inspektora Szkolnego

21. Opinia i uwagi Komendy Chorągwi

.....

.....

w....., dnia.....193.....

Podpis

22. Decyzja Kuratorjum: nieudzielono pozwolenia na założenie drużyny.

w *Równem*, dnia.....193.....

Okręgowy Instruktor Harcerstwa

Załącznik II.

do okólnika Nr. OH-4595/36.

Ważniejsze podręczniki do biblioteki harcerskiej.

Philips R. System zastępowy.	<i>Zuchowe.</i>
Pawełek A. Młoda drużyna.	
Baden Powell R. Wskazówki dla skautmistrzów.	G. K. H. Jak zakładać gromadę zuchową.
G. K. H. Próby harceskie.	G.K.H. Jak zakładać gromadę zuchową na wsi.
Sedlaczek St. Drogowskaz.	Kamiński A. Antek Cwanjank.
Dr. Grażyński M. Dokąd zdążamy.	„ Księga wodza zuchów.
Ungeheûr L. Próby wodzów.	„ Krąg Rady.
Sosnowski. Służba harcerska.	
„ Polska w wychowaniu harc.	Ponadto dla drużyn żeńskich:
„ Harcerstwo jako wielka gra.	
Chmielowska. Wykapka.	Zwolakowska. W gromadzie zuchów.
Wyrobek Z. Harcerz w polu.	Łapińska. Harcerka na zwiadach.
„ Vademecum.	Grodecka. Tropem zastępu Żurawi.
Jasiński. Gry i ćwiczenia terenowe.	„ Rzeka.
Grodecka. Gry i ćwiczenia.	
Dąbrowski. Gry i zabawy w izbie.	<i>Czasopisma:</i>
„ Harce zimowe w polu.	
„ W świetlicy harcerskiej.	Czasopismo starszyny harcerskiej: „Harcerstwo”. (Katowice, ul. Szafranka — 4 zł. rocznie).
Polkowski. Krajoznawca.	Organ Głównej Kwatery Harcerek: „Skrzydła” (Warszawa, Myśliwiecka 3/5—5 zł. rocznie).
G. K. H. Księga harców.	Organ Głównej Komendy Harcerzy: „W Kręgu Wodzów. (Katowice, ul. Szafranka — 5 zł. rocznie).
Trylski Zb. Obozy.	
Papiński. Sygnalizacja.	Czasopismo dla młodzieży: „Na Tropie”. (Katowice, ul. Szafranka — 4 zł. rocznie).
„ Harcerz niesie pomoc bliźnim.	Czasopismo dla starszej młodzieży: „Skaut”. (Lwów, ul. Korkowa — 3,50 rocznie).
Gąsiewicz. Terenoznawstwo.	
„ Szkice polowe harcerza.	Łączna prenumerata „W Kręgu Wodzów”, „Na Tropie” i „Skaut” — 10 zł. rocznie.
Sopoćko-Grzymałowski. Na tropach ludzi i zwierząt.	Czasopisma „W Kręgu Wodzów”, „Na Tropie” i „Skaut” posiadają dodatki zuchowe.
Błażejewski. Historia harcerstwa.	
Piskorski. Krąg starszoharcerski.	
Tworkowska J. O współpracy z ruchem harcerskim nauczycielstwa i rodziców.	
Kamiński A. Andrzej Małkowski.	

48.

OKÓLNIK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 19 marca 1936 r. Nr. O-4871/36

w sprawie filmu p. t. „Dzień Wielkiej Przygody”.

W myśl okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 marca 1936 r. Nr. IV. Szt. 2387/36 polecam uwadze P. P. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów i Kierowników szkół w Okręgu film p. t. „Dzień Wielkiej Przygody”.

Film ten uznany przez Komisję Oceny Filmów za „dozwolony dla dzieci i młodzieży” oraz za „kształcący” posiada wybitne wartości artystyczne i wychowawcze i z tych względów zasługuje na to, by zaznajomiła się z nim młodzież szkolna tam, gdzie film ten wyświetlany jest na ekranach publicznych.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

49.

OKÓLNIK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 13 marca 1936 r. Nr. O-4042/36

w sprawie filmu p. t. „Pan Twardowski”.

Do
P.P. Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj
i Kierownictw Szkół
w Okręgu.

Zawiadamiam, iż Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego okólnikiem z dnia 5 marca 1936 r. Nr. IV. Szt.-2440/36

poleciło uwadze film p. t. „Pan Twardowski”, uznany przez Komisję Oceny Filmów za „dozwolony dla dzieci i młodzieży” oraz za „artystyczny”.

Film ten nadaje się szczególnie dla starszych roczników szkół powszechnych oraz dla młodzieży szkół średnich.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

50.

OKÓLNIK KURATORJUM O. S. ŁUCKIEGO

z dnia 19 marca 1936 r. Nr. 4867/36

w sprawie broszury propagandowej p. t. „Co każdy o radio wiedzieć powinien”.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego okólnikiem z dnia 7 marca 1936 roku Nr. IV. Szt. 1343/36 zawiadomiło, że Dykcja Polskiego Radja zamierza w najbliższym czasie rozesać bezpłatnie do Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących broszurę p. t. „Co każdy o radio wiedzieć powinien”.

Mimo pewnych braków Ministerstwo poleciło wcielić powyższą broszurę do bibliotek szkolnych.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr. E. Nowicki.*

KOMUNIKATY

Poszukiwanie subskrybentów akcji Banku Polskiego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jest w posiadaniu nieodebranych akcji Banku Polskiego, wystawionych na następujące osoby:

- 1) Szólkowską Malwinę,
- 2) Kluge Wiktora cedowane na Kurłowiczową Marję.

Ministerstwo wzywa zainteresowanych, by zgłosili miejsce swego pobytu i udowodnili prawa do powyższych akcji.

Krajowe Zakłady Opieki Społecznej w Wejherowie.

Starostwo Krajowe Pomorskie w Toruniu utrzymuje w Krajowych Zakładach Opieki Społecznej w Wejherowie specjalne Zakłady wychowawczo-naukowe z oddzielnymi internatami dla dzieci głuchoniemych, umysłowo-upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

Wymienione zakłady urządzone są wzorowo, higienicznie i dostosowane pod każdym względem do nowoczesnych wymagań szkolnictwa specjalnego, a szkoły są zaopatrzone w biblioteki specjalne i liczne pomocnicze środki naukowe. Dalej posiadają zakłady własną salę gimnastyczną, tory saneczkowe, ślizgawkę i place sportowe dla P.W. i W.F. i harcerstwa. Orkiestra symfoniczna i dęta, kółka literackie i t. p. (z własnymi, drukowanymi w zakładzie gazetkami), wycieczki latem nad morze i w dalszą okolicę i t.d. uprzyjemniają wychowancom pobyt w Zakładzie i służą równocześnie jako środki wychowawcze. Kierownictwo poszczególnych zakładów spoczywa w rękach wyszkolonych fachowców — nauczycieli i wychowawców z długoletnim doświadczeniem, co daje gwarancję dobrych wyników wychowania i szkolenia. Opiekę duchową wykonuje Ks. Dyrktor, mając do dyspozycji obszerną kaplicę. Dzieci oprócz wychowania i nauki szkolnej korzystają z bezpłatnej opieki lekarzy specjalistów we własnym szpitalu zakładowym.

Położenie Zakładów nad własnym—60 ha—lasem, połączonym z dużym parkiem w okolicy suchej i zdrowej, wywiera dodatni wpływ na zdrowie i usposobienie wychowanków.

Krajowe Zakłady Opieki Społecznej w Wejherowie posiadają własny folwark, sady i ogrody z uprawą inspektową i cieplarnią i wielkie warsztaty rzemieślnicze.

Opłaty za wychowanków zastosowane są do obecnych warunków życiowych.

Warunki przyjęcia do poszczególnych zakładów są następujące:

- 1) Do zakładu dla głuchoniemych:
 - a) wiek od 7 do 14 lat,
 - b) poświadczenie lekarskie, stwierdzające zdolność dziecka do pobierania nauki w zakładzie dla głuchoniemych,
 - c) zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania (c — według załączonego wzoru).
- 2) Do zakładu dla umysłowo-upośledzonych dzieci, u których pobieranie normalnej nauki szkolej jest bezskuteczne:
 - a) wiek 6 — 14 lat,
 - b) poświadczenie lekarskie, stwierdzające zdolność dziecka do pobierania nauki w zakładzie dla umysłowo-upośledzonych,
 - c) zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania (c — według załączonego wzoru).
- 3) Do zakładu dla nieletnich wychowanków (chłopców), przekazanych przez sądy, władze, rodziców lub opiekunów na wychowanie zapobiegawcze:
 - a) I. do szkoły specjalnej wiek 6 do 14 lat,
 - II. do zakładu celem wyszkolenia zawodowego: starszych chłopców do 18 roku życia i to do szkolenia w zawodzie: szewskim, stolarskim, krawieckim, tapicerskim, introligatorskim, zenerskim, malarskim, kołodziejskim, kowalskim, ślusarskim, instalacyjnym, szcztokarskim, koszykarskim, fryzjerskim i muzycznym, dalej w zawodzie ogrodniczym i rolniczym,

- b) świadectwo lekarskie, że odnośny chłopek wolny jest od wszelkich chorób zakaźnych,
 c) zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania (c — według załączonego wzoru).

Oplaty za utrzymanie, t. j. kosztu mieszkania, wyżywienia, nauczania, leczenia i odzieży, jakoteż kosztu pierwszego wykwapo-

wania dostosowane są do obecnych warunków życiowych.

Przy przekazaniu do zakładu większej ilości wychowanków i przy umowie zbiorowej mogą być udzielane pewne zniżki.

Bliższych informacji i szczegółów udziela na żądanie zainteresowanych każdego czasu Starostwo Krajowe Pomorskie w Toruniu, ul. Mostowa 11.

W z ó r

....., dnia..... 193.... r.

Z O B O W I Ą Z A N I E

do opłacenia kosztów utrzymania w Krajowych Zakładach Opieki Społecznej w Wejherowie

Dnia dzisiejszego zgłosił się do niżej podpisanego Starostwa—Zarządu Miejskiego—Zarządu Gminnego (wyrazy, nie mające zastosowania, należy przekreślić)

.....
 (imię i nazwisko zobowiązującego się, wiek, miejsce zamieszkania)

.....
 znany osobiście wzgl. wylegitymowany przez osobę wiarogodną

.....
 (podać imię i nazwisko i miejsce zamieszkania tejże osoby) posiadającej prawo rozporządzalności i oświadczył, co następuje:

Łącznie z wnioskiem o przyjęcie małol.
 do Krajowych Zakładów Opieki Społecznej w Wejherowie (Zakład Wychowawczy, Zakład dla głucho-niemych i Zakład dla umysłowo-upośledzonych) zobowiązuję się niniejszem opłacać koszty utrzymania według każdorazowo obowiązujących stawek i to za 1 miesiąc zgóry bez potrącenia kosztów przesyłki.

Zobowiązuję się w razie zalegania z opłatą opłacać ustawowe odsetki za zwłokę. Do wszystkich sporów w sprawie kosztów utrzymania kompetentny jest wyłącznie Sąd Grodzki wzgl. Okręgowy w Toruniu.

.....
 (podpis zobowiązującego się)

Powyższy podpis legalizuję i stwierdzam, że podpisany posiada środki wystarczające na pokrycie kosztów, związanych z utrzymaniem wychowanka w Krajowych Zakładach Opieki Społecznej w Wejherowie.

ZARZĄD MIEJSKI

ZARZĄD GMINNY

STAROSTA

(nie stosowne przekreślić, uzupełnić podpisem urzędnika i pieczęcią urzędową)

Wiosenne Targi Katowickie.

W czasie od 30 maja do 14 czerwca 1936 r. odbędą się na Śląsku tradycyjne Ósme Targi Katowickie urządzone staraniem Śląskiego Towarzystwa Wystaw i Propagandy Gospodarczej (Katowice, Stawowa 14, tel. 300-71).

Targi Katowickie, dążąc od wielu lat do utrzymania w ruchu rodzimych warsztatów pracy i wzmożenia konsumpcji — współdziałają w zwalczaniu przesilenia gospodarczego, zwiększają obroty i stwarzają liczne zarobki w wielu dziedzinach. Odbývają się one w najwyższym ośrodku handlowym t. j. na Śląsku, a przemysłowcy i kupcy, biorący w nich udział przygotowują sobie rynek, który we własnym ich interesie należałoby corocznie rozszerzać i powiększać.

Jest sprawą wielkiej wagi, by krajowy towar jak najlichniej mógł wskazać na tych Targach swą dobrą jakość i zalety nie tylko wobec rodzimej klienteli, lecz również wobec konkurencji i konsumentów z poza pobliskiego kordonu.

Ten właśnie wysiłek należałoby poprzeć zwracając szczególną uwagę naszych wytwórców, przemysłowców i kupiectwa, na potrzebę wzięcia przez nich czynnego udziału w VIII Targach Katowickich, aby w ten sposób przyczynili się we własnym interesie do rozszerzenia propagandy i zbytu towarów krajowych.

Trylogja z objaśnieniami i mapami zdarzeń.

Celem umożliwienia każdemu Polakowi nabycia Trylogji Henryka Sienkiewicza w pełnym i autentycznym tekście, Zakład Narodowy

im. Ossolińskich we Lwowie przystępuje do najtańszego jej wydania w formacie kieszonekowym zaopatrzonego w objaśnienia rzeczowe i językowe.

Spełniając nadto gorące pragnienie wielkiego Pisarza, aby Jego powieści historyczne były uzupełnione odpowiednimi mapkami, na co za życia Autora nie pozwalała cenzura rosyjska, Ossolineum dodaje do każdej części Trylogji niniejszego wydania mapkę historyczną terenu, na którym odbywa się akcja powieści. Na mapkach tych, dostatecznie wielkich, będą zaznaczone szlaki, któremi odbywały się pochody, wyprawy i t. p.

Komplet 26 tomików i 4 mapki. Przy wpłaceniu częściowem (za każdą osobną część Trylogji) cena całości wyniesie 17 zł., a mianowicie:

Ogniem i Mieczem w 8 tomikach	zł. 5,—
Potop w 13	„ „ 9,—
Pan Wołodyjowski. w 5	„ „ 3,—

przyczem do każdej powieści otrzyma się bezpłatnie mapkę historyczną, która będzie dołączona do I-go tomiku każdej części.

Przy nabywaniu w księgarniach poszczególnych tomików po 70 groszy cena całości Trylogji wyniesie 18 zł. 20 gr., przytem za 4 mapki należeć się będzie dopłata zł. 2,—, czyli cena całości wyniesie 20 zł. 20 gr.

Te 4 mapki nabywać będzie można oddzielnie za zł. 2,—.

Kto zapłaci gotówką zgóry za 12 egzemplarzy Trylogji, ten otrzyma dodatkowo 1 egz. bezpłatnie.

Instytucje oświatowo-społeczne, stowarzyszenia, szkoły, oddziały wojskowe, P.W. i t. p., wpłacające zgóry za 100 egzemplarzy, otrzymają dodatkowo bezpłatnie 20 egzemplarzy.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

W. J. ŚLIWIŃSKI

Szkolne schroniska wycieczkowe na Wołyniu.

Rozwój turystyki szkolnej na Wołyniu idzie w parze z ilością uruchomionych schronisk. Na terenie Okręgu Szkolnego Łuckiego w tym roku czynnych jest 9 schronisk wycieczkowych, a mianowicie:

- 1) w Szacku, pow. Luboml,
- 2) w Ostrogu n/Horyniem, pow. Zdobunów,
- 3) w Łucku,
- 4) w Wiśniowcu, pow. Krzemieniec,
- 5) w Poczajowie, pow. Krzemieniec,
- 6) w Kostopolu,
- 7) w Krzemieńcu (schronisko Liceum Krzemienieckiego), oraz uruchomione w ostatnich miesiącach schroniska:
- 8) w Kostjuchnowce, pow. Łuck i
- 9) w Równem.

Jak wynika z powyższego wyliczenia schroniska te obejmują najciekawszą połać Wołynia. Należyte rozstawienie sieci schronisk wymagałoby jednak uruchomienia przynajmniej jeszcze jednego schroniska w Kowlu, jako punktu wypadowego dla wszystkich wycieczek po Wołyniu.

Wykorzystanie schronisk niejednakowe. Prym niewątpliwie dźierży schronisko licealne w Krzemieńcu, które w ostatnim roku notuje 554 osoby przy 868 udzielonych noclegach, oraz schronisko w Kostopolu, wykazujące frekwencję powyżej 400 osób. W innych schroniskach, z wyjątkiem Szacka, frekwencja waha się od 100 do 300 osób.

Szczegółowszą ilustrację ruchu w szkolnych schroniskach wycieczkowych za ostatnie lata daje poniższe zestawienie:

Zestawienie ruchu w szkolnych schroniskach wycieczkowych

R o k	Liczba schronisk	Liczba korzystających	Liczba noclegów
1931	5	808	1352
1932	6	2223	2952
1933	7	1998	2723
1934	7	2057	2697
1935	7	2220	3405
1936	9	?	?

Jak wynika z powyższego r. 1931 był prętomowym dla ruchu wycieczkowego na Wołyniu, gdyż w porównaniu z nim, zarówno frekwencja, jak i ilość udzielonych noclegów, stale wzrasta, co dość przejrzysto ilustruje poniższe zestawienie:

Zestawienie wykorzystania szkolnych schronisk wycieczkowych w porównaniu z 1931 r.

R o k	Schronisk	$\frac{0}{100}$ wzrostu lub spadku korzyst. ze schronisk	$\frac{0}{100}$ wzrostu lub spadku udziel. nocleg. w schr.
1931	100 $\frac{0}{100}$	100 $\frac{0}{100}$	100 $\frac{0}{100}$
1932	120 $\frac{0}{100}$	+275 $\frac{0}{100}$	+ 218 $\frac{0}{100}$
1933	140 $\frac{0}{100}$	+247 $\frac{0}{100}$	+ 201 $\frac{0}{100}$
1934	140 $\frac{0}{100}$	+254,5 $\frac{0}{100}$	+ 199 $\frac{0}{100}$
1935	140 $\frac{0}{100}$	+274,5 $\frac{0}{100}$	+ 252 $\frac{0}{100}$
1936	180 $\frac{0}{100}$	—	—

Mimo to cyfry powyższe nie obejmują całości, gdyż prawdopodobnie na skutek przecenienia, schroniska nie notowały wycieczek, które znalazły w nim oparcie, lecz nie nocowały, dalej cały ruch wycieczkowy na Targi Wołyńskie w Równem nie był kontrolowany i notowany i t. p.

Drugim odcinkiem pracy, w którym Okrąg Szkolny Łucki występuje w charakterze współpracownika, jest organizacja schronisk żeglarskich.

skich na szlakach wodnych Wołynia. Pracę tę, w porozumieniu z Kuratorjum O. S., zapoczątkowała Wojewódzka Komisja Turystyczna, i choć ma za sobą dopiero rok pracy i doświadczenia, uruchomiła już na szlakach rzecznych: Turji—3 schroniska, Ikwy — 5 schronisk, Styru — 8, Horynia — 7 i Sluczy — 5 schronisk. Razem schronisk 31 w tem 13 na terenie szkół.

Praca ta nie jest ukończona. Doświadczenia dwu, trzech następnych lat pozwolą dopiero na ustalenie stałych punktów schroniskowych, należytego ich wyekwipowania etc. Których punktów — to ruch wycieczkowy wykaże.

Współpraca szkoły i domu

(bibliografia)

- Adamski J. Koło Rodzicielskie i patronaty klasowe. Rohatyn, 1935. Szkolnik.
- Bandura L. Trudności współpracy szkoły z domem. (Kilka uwag do dyskusji). Str. 90-92. Przyjaciół Szkoły r. 1935.
- Batorowicz Z. O współpracy szkoły z domem. Str. 712-715. Przyjaciół Szkoły r. 1934.
- Bednarz J. Wychowawcza współpraca szkoły ze środowiskiem. Str. 53-58. Praca Szkolna r. 1932/33.
- Bilowicz E. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 316-318. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Brossowa A. Współdziałanie domu i szkoły. Szkolne stowarzyszenia rodziców. Str. 11-12. Miesięcznik Pedagogiczny r. 1930 Nr. 1.
- B'ykowski L. Współdziałanie domu i szkoły w wykształceniu przyrodniczym młodzieży. Lwów, 1933. Książnica-Atlas.
- Bzowski J. Głos rodziców. Str. 541-543. Przegląd Pedagogiczny r. 1926.
- Bzowski J. Szkoła i rodzina. Ich wzajemny stosunek i formy współżycia. Lwów, 1930. Książnica-Atlas.
- Chałasiński J. O tak zwanej współpracy domu ze szkołą. Str. 134-138. Rodzina i dziecko r. 1935/6. Nr. 5.
- Chałasiński J. Rodzina i szkoła a szersze grupy społeczne. Str. 45-57. Chowanna r. 1929.
- Choma W. Jedno z istotnych zadań współpracy szkoły z domem. Str. 589-596. Przyjaciół Szkoły r. 1933.
- Choma W. Współpraca wychowawcza szkoły z domem. Str. 34-35. Przyjaciół Szkoły r. 1932.
- (Communications). Communications présentées au 5-e Congrès International d'Education Familiale. Varsovie, 1935. Comité Polonais.
- Dendura St. Współpraca szkoły z domem. Str. 175-176. Przyjaciół Szkoły r. 1935.
- Dobraniecki St. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 491. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- F. St. Współdziałanie domu ze szkołą w nauczaniu historii. Str. 690-692. Przyjaciół Szkoły r. 1933.
- Fietz J. Otwórzmy szerzej podwoje szkolne dla rodziców. Str. 33-34. Przyjaciół Szkoły r. 1932.
- Friedländer M. Dom i szkoła w Stanach Zjednoczonych. Str. 709-711. Przyjaciół Szkoły r. 1930.
- Frycz S. Współdziałanie domu ze szkołą w nauczaniu historii. Str. 747-749. Przyjaciół Szkoły r. 1934.
- Gołąb J. Wychowawcze współdziałanie szkoły i domu rodzinnego. Str. 14-15. Ognisko Nauczycielskie r. 1929 Nr. 7.
- Gryń Z. Odwiedzanie uczniów w domu rodzicielskim. Str. 104-106. Przyjaciół Szkoły r. 1933.
- Gryń Z. Trudności współpracy szkoły z domem. Str. 910-914. Przyjaciół Szkoły r. 1935.
- Hecht G. Szkolne konferencje rodzicielskie. Str. 296-301. Miesięcznik Pedagogiczny r. 1930 Nr. 12.
- Hecht G. Szkoły pedagogiczne dla rodziców. (Rodzice muszą pomagać w wychowaniu „nowego człowieka”). Str. 309-315. Miesięcznik Pedagogiczny r. 1935.
- Hukowa-Handermanówna A. Wspólny front domu i szkoły. Str. 57-62. Życie Krzemienieckie r. 1935.
- K. B. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 463-465. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Klęsk A. Kulturalny wpływ szkoły na rodziców. Str. 679-681. Przyjaciół Szkoły r. 1929 Nr. 18.

- Kłęsk A. Szkoła — choroba a rodzice. Str. 487-488. Przyjaciel Szkoły r. 1926. Nr. 17.
- Klinghoffer J. O nową formę organizacyjną współpracy domu ze szkołą. Str. 272-273. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934 Nr. 6.
- Kowalski St. Formy współpracy szkoły z domem. Str. 73-90. Przyjaciel Szkoły r. 1935.
- Kozanecki F. Dzisiejsze formy współdziałania domu i szkoły. Str. 141-150. Dz. Urz. Kur. O. S. Poznańskiego r. 1935 Nr. 4.
- Kozanecki F. Sprawozdanie ze stanu Kół Rodzicielskich przy szkołach średnich ogólnokształcących w O. S. Poznańskim. Str. 150-152. Dz. Urz. Kur. O. S. Poznańskiego r. 1935 Nr. 4.
- Kubski B. Współpraca szkoły z domem. Str. 171-174. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Kujawski E. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 241-243. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Labocha L. Szkoła a dom. Str. 24-29. Życie Szkolne r. 1924 Nr. 12.
- Laskowski St. Współpraca szkoły z domem. Str. 543-545. Przyjaciel Szkoły r. 1935.
- Laskowski S. W. Zebrania rodzicielskie. Str. 710-714. Przyjaciel Szkoły r. 1927 Nr. 16.
- Lippert E. Stowarzyszenia rodzicielskie przy szkołach w Czechosłowacji. Str. 917-919. Oświata i Wychowanie r. 1930.
- Lisowski St. Współpraca szkoły z domem. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- Łaciak T. Jak zaprosiliśmy naszych rodziców do szkoły. Str. 24-27. Praca Szkolna r. 1935/6 Nr. 1.
- Massajada J. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 334-335. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Mazgajówna St. Szkoła i dom. Str. 335-336. Życie Szkolne r. 1931.
- Mazgajówna St. Współpraca szkoły z domem w Anglii. Str. 471-473. Życie Szkolne r. 1931.
- Męczkowska T. Praca wychowawcza w domu i w szkole. Str. 105-110, 153-158. Ogniwo r. 1928 Nr. 4, 5.
- Męczkowska T. Współpraca domu ze szkołą. Str. 68-73. Rodzina i dziecko r. 1935/6 Nr. 3.
- Mirski J. O postawie wychowawczej rodziców. Str. 61-82. Zrąb r. 1935.
- Młodowska J. Praca społeczno-wychowawcza nauczycieli wśród rodziców. Str. 265-271. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934 Nr. 6.
- Moszczeńska I. Walka czy współdziałanie. Str. 611-613. Sprawy Towarzystwa N. S. Śr. i W. r. 1925 Nr. 39.
- Musianowiczówna W. Korelacja pomiędzy postępami ucznia w szkole a stosunkami rodzinnymi względnie domowymi. Str. 207-243. Kultura Pedagogiczna r. 1933.
- Nadolski B. Współpraca domu ze szkołą. Lwów, 1934. Zagadnienia wychowawcze w szkole zawodowej.
- Niedźwiecki M. Dom i szkoła po wojnie. Lwów, 1924. Księgarnia Naukowa.
- P. J. Jak się przedstawia współpraca szkoły z domem. Str. 112-113. Przyjaciel Szkoły r. 1925.
- Pannenkowa I. Współpraca domu ze szkołą w Ameryce Północnej. Lwów, 1931. Książnica-Atlas.
- Patri A. Nauczyciel w wielkim mieście. W-wa, 1933. Nasza Księgarnia.
- Radlińska H. Stosunek wychowawcy do środowiska społecznego. Szkice z pedagogiki społecznej. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- Radziwonowicz W. Wychowanie organizacyjne na podstawie współpracy domu ze szkołą. Str. 55-59. Dz. Urz. Kur. O. S. Krakowskiego r. 1935.
- Radziwonowicz W. Wychowanie organizacyjne na podstawie współpracy domu ze szkołą. Str. 11-21. Zrąb r. 1935.
- Rendznerowa J. Działalność zespołów rodziców na prowincji. Str. 82-85. Zrąb r. 1935.
- Rendznerowa J. Współdziałanie w obywatelskim wychowaniu młodzieży. W-wa, 1935. „Zrąb”.
- Roliński I. znaczenie i zadania organizacji rodzicielskich. Łódź, 1932. Z zagadnień wychowawczych t. II.
- Rondthaler A. Czego szkoła oczekuje od rodziców. Lwów, 1930. Książnica-Atlas.
- Rondthaler A. Współpraca domu ze szkołą. Str. 100-102, 117-119, 129-131. Przegląd Pedagogiczny r. 1933.
- Rudnicki A. Dom i szkoła. Str. 121-126. Rocznik Pedagogiczny r. 1924. s. II t. II.

- Smotrycka J. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 262-263. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Socha M. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 277-278. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- Sokołowski J. Udział rodziców w tworzeniu nowszej szkoły powszechnej. Str. 428-430. Przyjaciel Szkoły r. 1933.
- Spoczyńska H. Próby nad wytworzeniem atmosfery współpracy i porozumienia między wychowawcami i młodzieżą. (Doświadczenia z praktyki szkolnej) Str. 351-356. Chowania r. 1935.
- Straczyńska J. Współpraca szkoły z domem. Str. 179-192, 225-232. Dz. Urz. Kur. O. S. Krakowskiego r. 1932 Nr. 6, 7.
- Szelejewski J. — Witek J. — Moroz K. Trudności współpracy szkoły z domem. Uwagi dyskusyjne. Str. 252-255. Przyjaciel Szkoły r. 1935.
- Szteinbokówna E. Współpraca domu ze szkołą. Lwów, 1930. Książnica-Atlas.
- Szwarczyk B. Jak realizować plany współpracy domu ze szkołą. Str. 261-264. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934 Nr. 6.
- Szwarczyk B. Podstawy planowej realizacji współpracy wychowawczej domu ze szkołą w małych środowiskach. Str. 12-17, 45-51. Ognisko Nauczycielskie r. 1934.
- T. M. Współpraca domu ze szkołą. (Jej formy i przejawy w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich na terenie O. S. Lubelskiego). Str. 255-261. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934 Nr. 6.
- Topoliński W. Organizacja rodziców na terenie szkolnictwa. Str. 19-20. Przegląd Pedagogiczny r. 1926.
- Topoliński W. Współdziałanie domu ze szkołą. Str. 630. Sprawy Towarzystwa N. S. Śr. i W. r. 1925 Nr. 40.
- (Warunki). Poznajmy warunki życia dziecka. Praca zbiorowa. W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
- Weryński H. ks. Wpływ szkoły na rodziców. Str. 777-780. Przyjaciel Szkoły r. 1929 Nr. 20.
- Wiewiórowski T. W sprawie współpracy szkoły z domem. Str. 239-241. Głos Nauczycielski r. 1930/31.
- (Współpraca). Współpraca wychowawcza szkoły z domem. Str. 7-17, 33-41. Praca Szkolna r. 1932.
- Z. Z. Domiszkoła. Str. 78-79. Przyjaciel Szkoły r. 1932.
- Zennerman J. Współdziałanie domu ze szkołą w świetle nowych potrzeb w wychowaniu i nauczaniu. Łódź, 1932. Z zagadnień wychowawczych t. II.
- Ziemnowicz M. Współpraca domu ze szkołą. Str. 209-216, 255-267. Chowania r. 1935.
- (Zjazd Przedstawicieli Zrzeszeń Rodzicielskich Ogólnokrajowy II. 1930 r.). Sprawozdanie. W-wa, 1930. Zjednoczenie Zrzesz. Rodz. w Polsce.
- Żebrowska A. Współpraca domu ze szkołą. Str. 387-395. Oświata i Wychowanie r. 1930.

Harcerstwo

(bibliografia)

- Baden Powell O. Harcerskie wychowanie dziewcząt. W-wa, 1922. „Ster”.
- Baden Powell R. Lord Robert Baden Powell of Gilwell, Naczelny Skaut Świata. Katowice, 1932. „Na tropie”.
- Baden Powell R. Przygody szpiega. Lwów, 1925. Książnica-Atlas.
- Baden Powell R. Wskazówki dla skautmistrzów. W-wa, 1930. Z. H. P.
- Baden Powell R. Wilczęta. W-wa, 1923. Niklewicz i Sp.
- Baden Powell R. Wilczęta II. Sprawności wilczęce. Poznań, 1928. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Bertier G. Wychowanie wodzów. Informacje i przyczynki do organizowania kursów instruktorskich. Z. H. P. W-wa, 1928. Zw. Harc. Polskiego.
- Błażejowski W. Historia harcerstwa polskiego. W-wa, 1933. Harc. Biuro Wydawnicze.
- Chmielowska M. Wykapka. Podręcznik harcerskiego wycieczkowania. W-wa, 1935. Harc. Biuro Wydawnicze.
- Dąbrowski J. Gry i zabawy w izbie harcerskiej. Wyd. 2. W-wa, 1934. Harcerskie Biuro Wydawnicze.

- Dudziński J. Harcerz niesie pomoc bliżnim. W-wa, 1934. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Giertych J. My, nowe pokolenie! O harcerskiej służbie Polsce. W-wa, 1929. „Ossolineum”.
- Glass H. Gawędy z drużynowym. Zbiór rad i wskazówek dla instruktorów harcerskich. W-wa, 1923. Książnica Harcerska.
- Glass H. Książeczka harcerza. Wyd. 2 przejr. i uzup. W-wa, 1921. Książnica Harcerska.
- Glass H. Na szlaku chudego wilka. Z podziemi ku Polsce. Poznań, 1931. Księg. Św. Wojciecha.
- (Gospodarstwo). Gospodarstwo obozowe. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- Grażyński M. Gawędy i przemówienia harcerskie. rok 1926-1932. Katowice, 1933. „Na tropie”.
- Grodecka E. Rzeka. I. Bieg górny. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- Grodecka E. Tropem zastępu żorawi. Wyd. 2. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- Grodecka E. — Zwolakowska J. Ćwiczenia i gry. Praca zbiorowa. W-wa, 1930. „Skrzydła”.
- (Gromada). Gromada zuchowa na wsi. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- (Gromada). Jak zorganizować gromadę zuchów? Katowice, 1933. „Na tropie”.
- Jabłoński O. Budowa dwuosobowego kajaka harcerskiego typu „H”. W-wa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.
- Jasiński J. Gry i ćwiczenia terenowe dla szkół powszechnych i średnich oraz organizacji młodzieży. Poznań, 1935. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Kąkolewski Z. Opowiadania harcerskie. Poznań, 1931. Centralna Komisja Dostaw Harcerskich.
- Kamiński A. Andrzej Małkowski. Katowice, 1934. „Na tropie”.
- Kamiński A. Antek Cwaniak. Książka o zuchach. Katowice, 1932. „Na tropie”.
- Kamiński A. Krąg Rady. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- Kamiński A. Książka wodza zuchów. Katowice, 1933. „Na tropie”.
- Kannówna M. Żywy teatr. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- (Kodeks). Harcerski kodeks honorowy. Poznań, 1925. Księg. Św. Wojciecha.
- (Książka). Książka harcerska 1910 - 1935. Katalog wydawnictw harcerskich. W-wa, 1935. Harcerskie Biuro Wyd.
- Kuczyński J. Jachtowa praktyka morska. W-wa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.
- Kuczyński J. Manewrowanie jachtem żaglowym. W-wa, 1932. Główna Księgarnia Wojskowa.
- Kuczyński J. Roboty linowo-żaglowe na stopień żeglarza. W-wa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.
- Kuczyński J. Wioślarz. Podręcznik na stopień wioślarza. W-wa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.
- Lewicki B. W. Literatura harcerska. Bibliografja krytyczna. Lwów, 1935. „Skaut”.
- Lutosławski K. Czuj duch! Szesnaście gawęd... o idei skautingu. Wyd. 3. W-wa, 1935. Gebethner i Wolff.
- Łapińska J. Harcerka na zwiadach. Vademecum harcerki, cz. I. Katowice, 1934. „Na tropie”.
- Łoś St. Czendź. Wspomnienia z wielkiej wyprawy na Jamborec. Poznań, 1929. Krakowiecki.
- Maresz T. Letnie obozy i kolonje harcerskie. Instrukcja obowiązująca. W-wa, 1930. Związek Harcerstwa Polskiego
- Muszalski E. Wielkie wycieczki harcersko-krajoznawcze. Obozy wędrownie. Wyd. 2. W-wa, 1922. Książnica Harcerska.
- Nekrasz Wł. Harcerze w bojach. Przyczynek do udziału młodzieży polskiej w walkach o niepodległość Ojczyzny w latach 1914-1921. I, II. W-wa, 1930/31. Główna Księgarnia Wojskowa.
- (Organizacja). Organizacja harcerskich drużyn żeglarskich. W-wa, 1933. Gł. Księg. Wojskowa.
- Papiński K. Podręcznik sygnalizacji z 100 rys. W-wa, 1935. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Pawełek A. Gawędy instruktorskie. Zbiór tematów... dla starszej młodzieży harcerskiej i kierowników. Wyd. 3. Warszawa, 1921. Centr. Kom. Dostaw Harcerskich.
- Pawełek A. Młoda drużyna. Podręcznik pracy harcerskiej w drużynie... Wyd. 4... przygotował Stanisław Sedlaczek. Warszawa, 1934. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Philippus E. System zastępowy. Podług „The Patrol System”. Wyd. 2 popr. Warszawa, 1931. Centralna Komisja Dostaw Z. H. P.
- Piasecki E. — Schreiber M. Harce młodzieży polskiej. Wyd. 3 znacznie rozszerz. i poprawione na podstawie 8 wyd. dzieła gen. R. Baden-Powella p.t. „Scouting for boys”. Lwów, 1920. Książnica Polska Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych.

- Piskorski T. Krąg starszoharcerski. Wskazania organizacyjne, metodyczne i propagandowe. Warszawa, 1935. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Płazewski I. Czoło harcerskiej kolumny. Warszawa, 1935. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- (Próby). Próby harcerskie. Wyd. 3. Warszawa, 1934. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- (Regulamin). Regulamin munduru harcerskiego. Odbitka z „Harc mistrza”. Warszawa, 1933. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Rudnicki St. Coś wam powiem. Wyd. 2. Warszawa, b.r. Związek Harcerstwa Polskiego. Gebethner i Wolff.
- Sedlaczek St. Drogowskaz harcerski. Warszawa, 1934. Związek Harcerstwa Polskiego.
- Sedlaczek St. Kształcenie starszyny harcerskiej. Warszawa, 1928. Związek Harcerstwa Polskiego.
- Sedlaczek St. Organizacja harcerstwa polskiego. Lwów, 1920, Książnica Polska Towarz. Naucz. Szkół Wyższych.
- Sedlaczek St. Przeglądy i pokazy harcerskie. Musztra harcerska. Według Andrzeja Małkowskiego. Z 60 rys. Poznań, 1931. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Seweryn St. Harcerstwo a wychowanie obywatelsko-państwowe. Łódź, 1931.
- Sieroszewski Wł. Wczoraj i jutro polskiego harcerstwa. Odbitka z kwartalnika „Zrąb” Nr. 2/1930. Warszawa, 1930. „Zrąb”.
- Sk. E. Opowiadania z życia Skauta Naczelnego. Katowice, 1935. „Na tropie”.
- Sopoćko T.—Grzymałowski O. Na tropach ludzi i zwierząt. Podręcznik dla harcerzy. Poznań, 1925. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Sopoćko T. — Grzymałowski O. Życie pogodne. Warszawa, 1922. Niklewicz i Sp.
- Sosnowski J. Harcerstwo jako wielka gra. Próba pedagogicznego uzasadnienia systemu gier i zabaw harcerskich. Warszawa, 1933. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- Sosnowski J. Polska w wychowaniu harcerskiem. Warszawa, 1935. Druk. „Lech”.
- Sosnowski J. Wytyczne programowe pracy zastępu chłopców starszych. Projekt. Warszawa, 1933. Harcerskie Biuro Wydawnicze.
- (Sprawozdanie). Sprawozdanie Naczelnej Rady Harcerskiej 1933. Warszawa, 1934. Związek Harcerstwa Polskiego.
- Stępień Wł. Vademecum żeglarza. Katowice, 1934. „Na tropie”.
- Stojanowski K. Zarys metodyki prawa harcerskiego. Poznań, 1928. Krakowiecki.
- Szczygieł Wł. Harcerskie obozy nauczycielskie. Cel, organizacja, program. Kraków, 1931. Komenda Chorągwi Harcerskiej.
- Śliwiński W. J. Sygnalizacja. Podręcznik dla harcerzy. Poznań, 1921. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Trylski Z. Obozy. Uwagi dla kierowników obozów harcerskich i dla przyjaciół młodzieży. Warszawa, 1933. Główna Księgarnia Wojskowa.
- Ungeheuer L. Próby wodzów. Lwów, 1935. „Skaut”.
- Wnęk J. J. Harcerstwo jako synteza wychowania fizycznego. Bochnia, 1932. Nakł. autora.
- Woroniecki J. O. Gawęda o gawędzeniu. Poznań, b. r. Księgarnia Św. Wojciecha.
- Wyrobek Z. Harcerz w polu. Ćwiczenia w terenie. Lwów, 1932. Zakład im. Ossolińskich.
- (Wytrwałym zwycięstwo!) Wytrwałym zwycięstwo! Z. H. P. Wilno, 1912 - 1932. Wilno, 1932. „Ster”.
- (Związek Harcerstwa Polskiego). Statut Z. H. P. Warszawa, 1920.
- Zwolakowska J. Nasze pieśni. Katowice, 1934. „Na tropie”.
- Żawrocki O. Gimnastyka zuchowa. Osnowy i wskazówki. Katowice, 1936. „Na tropie”.
- Żukowski O. M. Czuwaj! Pieśni harcerskie w układzie na 2 głosy. Lwów, b.r. P.W.K.S.

Artykuły z czasopism.

- A. W. Kurs harcerski w Krzemieńcu. Str. 34-35. Życie Krzemienieckie r. 1933. Nr. 1.
- Czarniecki Wł. Harcerstwo w szkole. Str. 304-306. Wychowanie Fizyczne r. 1926. Nr. 7/9.
- Czarnik L. Bieg harcerski. Str. 80. Wychowanie Fizyczne r. 1931.
- Czekaj H. Harcerstwo w szkole wiejskiej. Str. 105-107. Szkoła Powszechna r. 1920.
- D. S. Harce — syntezą wychowania harcerskiego. Str. 330-331. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934/5.
- D. S. Ofensywa harcerska r. 1934. Str. 326-329. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934/5.
- Dąbrowski J. Harcerski zlot jubileuszowy w Spale. Str. 221-223. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1935.

- Eustachiewicz T. Harcerstwo a nowa szkoła. Str. 81-86. Dz. Urz. Kur. O. S. Poznańskiego r. 1935.
- Grabowski L. Harcerski zlot narodowy. Str. 137-139. Szkoła Powszechna r. 1924. Nr. 2.
- (Harcerstwo). Do czego dąży czerwone harcerstwo? Str. 225-226. Szkoła r. 1931.
- (Harcerstwo). Harcerstwo na nowych torach. Str. 26 - 29. Pokłosie Szkolne r. 1932/33. Nr. 6.
- Jakóbkiewicz J. Krzewienie idei harcerstwa w zakładach wychowawczych. Str. 170-179. Szkoła Powszechna r. 1926.
- Jedlewska K. Znaczenie wędrownictwa w życiu harcerskim. Str. 106-107. Dz. Urz. Kur. O.S. Lubelskiego r. 1935/6. Nr. 5.
- Jędrzejczyk E. Gromady zuchowe w szkole powszechnej. Str. 332-334. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934/5. To samo: Str. 216-218. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1935.
- K. Prawo harcerskie. Str. 142-146. Szkoła r. 1930.
- K. Wartości moralne ruchu harcerskiego. Str. 108-110. Szkoła r. 1930.
- K. S. Stan Związku Harcerstwa Polskiego w r. 1925. Str. 193-194. Wychowanie Fizyczne r. 1926. Nr. 3.
- Klaffkowski A. Dlaczego Baden Powell w trzech pozach? Str. 209-210. Przyjaciel Szkoły r. 1934.
- Kozielewski I. Dobry uczynek skautowy. Str. 169-174. Szkoła r. 1930.
- Kozielewski I. Przyroda a harcerstwo. Str. 204-208. Szkoła r. 1930.
- Krakowski K. Organizacja pracy drużyny Harcerskiej. Str. 218-219. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1935.
- Kulesza W. Czerdzieści tysięcy. Str. 51-53. Pokłosie Szkolne r. 1932/33. Nr. 3/4.
- Lesiak T. Harcerstwo w świetle dzisiejszej pedagogji. Str. 55 - 59. Miesięcznik Pedagogiczny r. 1932.
- Lewiński M. Harcerstwo a nowa szkoła. Str. 124-126. Dz. Urz. Kur. O. S. Poleskiego r. 1931.
- M. W. Harcerskie obozy nauczycielskie. Str. 293-297. Oświata i Wychowanie r. 1932.
- M. W. Obozy harcerskie w 1931 r. Str. 599-603. Oświata i Wychowanie r. 1932.
- M. W. Udział harcerstwa polskiego w zlocie skautów słowiańskich w Pradze Czeskiej 28.VI—3.VII-1931 r. Str. 94-96. Oświata i Wychowanie r. 1932.
- Martynowiczówna Wł. Drużyna harcerska w wychowawczym planie szkoły. Str. 214-216. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1935.
- Martynowiczówna Wł. Drużyna harcerska w szkole. Str. 181-186. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1933.
- Miros. Harcerstwo jako system wychowawczy. Str. 207-210. Przyjaciel Szkoły r. 1926. Nr. 8.
- Nowicka M. O pogłębienie pracy harcerskiej. Str. 100-102. Dz. Urz. Kur. O.S. Lubelskiego r. 1935/36. Nr. 5.
- Nowicka M. Praca harcerska na terenie szkoły. Str. 474 - 481. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego t. V. r. 1933. Nr. 3.
- Paliwodzianka H. Harcerstwo jako system wychowawczy. Str. 187 - 193. Dz. Urz. Kur. O. S. Łuckiego r. 1933.
- Piskorski T. O niektórych cechach i wartościach harcerstwa. Str. 158-161. Gimnazjum r. 1933/34.
- (Podstawy). Podstawy organizacyjne i zasady wychowawcze Związku Harcerstwa Polskiego. Str. 342-356. Dz. Urz. Kur. O. S. Brzeskiego r. 1934. To samo: Str. 264-275. Dz. Urz. Kur. O. S. Poznańskiego r. 1933. Nr. 6. To samo: Str. 168-172. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1933.
- Rostafiński J. Koło Przyjaciół Harcerstwa. Str. 220-221. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1935.
- Sedlaczek St. Harcerstwo polskie. Wiadomości ogólne o dotychczasowej działalności i jej wynikach. Str. 114-119. Wychowanie Fizyczne r. 1920.
- Sedlaczek St. Harcerstwo wśród młodzieży wiejskiej. Str. 1 - 14. Szkoła Powszechna r. 1922.
- Sedlaczek St. Metodyka harców. Str. 11-16, 38-43, 75-78, 101-106, 133-139, 172-177, 199-206. Wychowanie Fizyczne w szkole r. 1934/5.
- Sedlaczek St. Obozy harcerskie jako synteza oddziaływania higienicznego i wychowawczego. Str. 356-367. Wychowanie Fizyczne r. 1934.
- Sedlaczek St. Związek Harcerstwa Polskiego I.I.1929 - I.IX.1930 r. Str. 172-177. Oświata i Wychowanie r. 1931.
- Senatorski D. Jak zaradzić odplywowi starszej młodzieży z harcerstwa? Str. 102-104. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1935/6. Nr. 5.

- Senatorski D. Metody pracy harcerskiej w świetle najnowszych postulatów. Str. 329-330. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934/5.
- Senatorski D. W sprawie uzgodnienia szkolnej pracy wychowawczej organizacyj w.f. i harcerstwa. Str. 329-331. Dz. Urz. Kur. O.S. Lubelskiego r.1932. Nr.11.
- Seweryn St. Harcerstwo a wychowanie obywatelsko-państwowe. Str. 107-108. Zrąb r. 1932.
- Sieroszewski Wł. Wczoraj i jutro polskiego harcerstwa. Powstanie i rozwój polskiego ruchu harcerskiego. Str. 216-236. Zrąb r. 1930.
- Skłódowski Wł. Opiekun szkolnej drużyny harcerskiej. Str. 186-192. Dz. Urz. Kur. O. S. Warszawskiego r. 1933.
- Skłódowski Wł. Podstawy wychowawcze harcerstwa. Str. 212-214. Dz. Urz. Kur. O. R. Warszawskiego r. 1935.
- Skopowski Cz. Harcerstwo. Str. 178-182. Przyjaciół Szkoły r. 1934.
- Słoniewicz L. E. Szkoła a harcerstwo. Str. 23-26. Pokłosie Szkolne r. 1929. Nr. 8.
- Sosnowski J. Praca harcerska wśród starszej młodzieży gimnazjalnej. Str. 331-332. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1934/5.
- Stachiewicz J. gen. Ankieta w sprawie opracowania historii tajnego skautingu (harcerstwa) w Polsce. Str. 416-423. Dz. Urz. Kur. O. S. Brzeskiego r. 1933.
- Stagrowski M. Trzyletni wyścig pracy harcerskiej. Założenia, prawa, spodziewane wyniki. Str. 104-106. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1935/6. Nr 5.
- Strumiłło T. Olimpiada skautowa w Kopenhadze. Str. 217-231. Szkoła Powstanie r. 1924. Nr. 4.
- Szafranówna H. Co robią nasze drużyny harcerskie? Str. 174/175. Przyjaciół Szkoły r. 1932.
- Szczygieł Wł. Drużyna harcerska na terenie szkoły średniej. Str. 141-143. Dz. Urz. Kur. O.S. Krakowskiego r.1933. Nr. 4.
- Walewska A. Kilka refleksyj w związku z jubileuszowym złotem Z.H.P. w Spale. Str. 108. Dz. Urz. Kur. O. S. Lubelskiego r. 1935/6. Nr. 5.
- Wołowska Z. Wędrownictwo w harcerstwie. Str. 188-190. Ziemia r. 1935.
- Wrotniak A. Kilka uwag o poezji i pieśni harcerskiej. Str. 24-28. Pokłosie Szkolne r. 1932/3. Nr. 7.
- Z. Z. Szkoła harcerska. Str. 207-209. Przyjaciół Szkoły r. 1934.
- (Zarządzenie). Zarządzenie Kuratora O. S. Poznańskiego z d. 3.VI.1933 w sprawach... harcerstwa. Str. 248-263. Dz. Urz. Kur. O. S. Poznańskiego r. 1933. Nr. 6.
- Zygler T. Harcerze na morzu. Str. 47-49. Wychowanie Fizyczne w Szkole. r. 1934/5.
- Zwolakiewicz H. Harcerstwo i praca ręczna w szkole. Str. 21-27. Ognisko Nauczycielskie r. 1933. Nr. 1.
- Żak M. Polacy na międzynarodowym zlocie harcerskim w Gödöllö. Str. 18-22. Wychowanie Fizyczne w Szkole r. 1933/4.

Czasopisma.

- Harcerstwo. Warszawa, r. 1935.
Skrzydła. Warszawa, r. 1936.

Dział Oświaty Pozaszkolnej

Afirmacja życia, jako problem psychologii i wychowania dorosłych.

Pod tym tytułem ukazał się wstępny artykuł pióra Stefana Szumana w ostatnim numerze miesięcznika „Praca Oświatowa”.

Rozpatruje w nim autor zagadnienie wtórnej czyli dojrzałej radości życia, w naturze swej odmiennej od pierwotnej (wrodzonej) skłonności do optymizmu czy pesymizmu. Radość tę, czyli „afirmację” życia uważa autor za jeden z najgłówniejszych problemów peda-

gogicznych i za cel podstawowy, zasadniczy wychowania człowieka, a szczególnie wychowania człowieka dorosłego.

Sens życia, według autora, tkwi w samym życiu, jest więc sensem immanentnym. Zrozumiałe jest to przedewszystkiem dla tych, dla których życie jest dążeniem, pragnieniem i walką o coś w życiu samym. Ludzie, u których te dążenia i przeżycia są silne, posiadają zmysł życia. Jednakże doświadczenia życiowe, pesymizm i refleksyjna problematyka oddziałują destrukcyjnie na ten zmysł życia. Dla-

tego rzeczą wychowania jest wyrobienie w człowieku siły ciągłego zmagania się z negacją życia. Prowadzą do tego trzy drogi. Pierwsza jest droga emocjonalna, druga—to umiłowanie celu i zadania, które w życiu zamierzamy wykonać. Trzeci rodzaj, — transcendentálny — znajdowania sensu w życiu nie da się oprzeć tylko na zasadzie przesłanek czysto racjonalnych. Właściwą cechą nadają mu uczucia złożone: miłość bliźniego, gorące uczucia narodowe i współodczuwanie szczęścia i cierpień ludzkości.

W omawianym artykule dochodzi autor do wniosku, że potwierdzenie („afirmacja”) życia nie jest tylko taktyką i sztuką, czy łatwym optymizmem, ale jest naturalnym wynikiem prawdziwej dojrzałości i prawdziwego heroizmu.

Artykuł St. Szumana, ułatwiając rozwiązanie niejednej trudności w pracy wychowawczej wśród młodocianych i dorosłych ma szczególną wartość dla każdego pracownika oświatowego.

Wiosenne Święta Pieśni.

Jedyną nagrodą dla chórów ludowych za ich staranną i bezinteresowną pracę w ciągu wieczorów jesiennych i zimowych są popisy publiczne w czasie Świąt Pieśni, obchodzonych na Wołyniu rok rocznie na wiosnę w miesiącach — maju i czerwcu.

Święta te — to wielka propaganda pieśni ludowej i kultury ludowej wogóle. Tłumnie uczestniczy w nich, zwłaszcza w rejonach większego skupienia chórów, wszystka młodzież wiejska, bez różnicy płci, narodowości, wyznania, czy przynależności organizacyjnej.

Doniedawna jeszcze, bo do 1931 roku, cześć w rodzaju omawianych uroczystości były na Wołyniu konkursy zespołów śpiewaczych. Ta jednak forma publicznych popisów chórów, będąc często przyczyną wzajemnych nieporozumień i zdrażeń, nie mogła się dłużej utrzymać. Od czasu jej zlikwidowania przyjął się prawie powszechnie na Wołyniu zwyczaj obchodzenia Świąt Pieśni.

Oddział O. P. każdego roku dostarcza chórom, biorącym udział w tej uroczystości, odpowiedniego repertuaru pieśniowego w języku polskim i ukraińskim. Oddział także wskazuje zawsze pieśń, którą chóry w danym rejonie powinny na rozpoczęcie uroczystości wspólnie odśpiewać pod batutą jednego dyrygenta.

W bieżącym roku odśpiewają wspólnie chóry „Polonez staropolski” Br. Rutkowskiego i „Wesnę naszą z kwitkami” (wołyńską wiosniankę) w układzie F. Kołessy.

Obydwie pieśni są zamieszczone w pierwszej części „Śpiewnika chórów wołyńskich”,

wydanego przez Wołyński Związek Teatrów Ludowych.

Organizacją Świąt Pieśni zajmą się w bieżącym roku rejonowi dyrygenci chórów. Program i miejsce uroczystości w poszczególnych rejonach powinni oni ustalić w Inspektoracie Szkolnym. Obowiązkiem dyrygentów rejonowych będzie takie ułożenie programu, by każda produkcja pojedynczego chóru stanowiła pewną całość. Do repertuaru każdego chóru powinna wejść na tę uroczystość pieśń p.t. „Marszałku” w układzie T. Mayznera. Przemówienia wstępne wygłoszą rejonowi dyrygenci.

Święta Pieśni należy organizować tylko w tych miejscowościach, z którymi jest dogodna komunikacja i tylko wtedy, gdy istnieje możliwość skupienia przynajmniej trzech zespołów śpiewaczych.

Na dziesięć dni przed terminem rozpoczęcia uroczystości powinni rejonowi dyrygenci postarać się za pośrednictwem Inspektoratu Szkolnego o zezwolenie Starostwa Powiatowego na występ publiczny.

O ile w danym terminie wypadną jakieś inne uroczystości obrzędowe, można je połączyć ze Świętami Pieśni, co niewątpliwie przyczyni się do spotęgowania nastroju obydwu obchodów.

Biuletyn teatralny.

W najbliższych dniach rozesłany zostanie zespołom artystycznym Nr. 1 Biuletynu teatralnego, wydanego przez Woł. Związek Teatrów Ludowych. Biuletyn zawierać będzie informacje związane z organizacją zespołów teatralnych, śpiewaczych i muzycznych, omówienie repertuaru teatralnego i komunikaty Woł. Związku Teatrów Ludowych.

Biuletyn jest bezpłatny. Rozesłany on będzie za pośrednictwem powiatowych organizacji społecznych do wszystkich zespołów teatralnych.

Szatnia teatralna w Horochowie.

Woł. Związek Teatrów Ludowych zorganizował przy Pow. Komisji Teatralnej w Horochowie zaczątek powiatowej szatni. Szatnia ta została zaopatrzona narazie w 68 kostjumów teatralnych; w miarę jej rozwoju, będzie stale zasilana nowymi kostjumami. Przy Komisji T. L. zorganizowano również składnicę przyborów teatralnych, zaopatrzoną we wszelkie przybory do charakteryzacji i w ognie bengalskie do oświetlenia sceny. Wszystkie zespoły teatralne powiatu horochowskiego mogą w sprawach, związanych z wypożyczeniem kostjumów i zakupem przyborów teatralnych, zwracać się wprost do Pow. Komisji Teatr. Lud. — Prze-

wodniczącym tej Komisji jest p. J. Karakulski, obw. instr. o. p. w Horochowie.

dołączając 15 gr. na przesyłkę jako druk, wzgl. 50 gr. na przesyłkę poleconą.

Repertuar teatralny na najbliższe rocznice.

W związku ze zbliżającą się rocznicą Konstytucji 3 Maja Woł. Związek Teatrów Ludowych podaje repertuar teatralny odpowiedni na obchód tego święta:

- Trzeciego Maja — sztuka hist. w 3 odsłonach
J. Majchera — 1 zł. 50 gr.
Trzeci Maj swatem — obr. w 1 odsł. M. Missony — 60 gr.
Trzeci Maj — obr. scen. w 2 odsł. dla młodz. M. Reuttówny — 70 gr.
Trzeci Maj — obr. hist. w 2 odsł. Bolesławicza — 80 gr.

Na obchód pierwszej rocznicy śmierci Marszałka J. Piłsudskiego ukazał się dotąd jedyny utwór sceniczny: „Chyłą się sztandary” insc. histor. w 2 odsł. J. Bzowskiego. Cena 70 gr. Nadto może być wykonany utwór na chór mieszany p.t. „Marszałku” muz. t. Mayznera. Utwór ten ukazał się w Śpiewniku Chórów Wołyńskich cz. I.

Utwory powyższe można nabyć w Woł. Związku Teatrów Ludowych, Równe, Kuratorjum O. S. Ł. Należność przestać zgóry,

Śpiewniki Chórów Wołyńskich.

Nakładem Woł. Związku Teatrów Ludowych wydany został Śpiewnik Chórów Wołyńskich cz. I. Śpiewnik ten zawiera zebrane w drodze konkursu pieśni wołyńskie, sharmozowane przez Dr. F. Kołesę oraz pieśni polskie, opracowane przez prof. B. Rutkowskiego i T. Mayznera.

Cena śpiewnika 1 zł. 20 gr., koszty wysyłki zwykłej wynoszą 20 gr., poleconej 50 gr. Zamówienia przysyłać do Woł. Związku Teatrów Ludowych, Równe, (Kuratorjum O. S. Ł.).

Biblioteczki muzyczne przy Inspektoratach szkolnych.

W najbliższych dniach przydzielili Kuratorjum do poszczególnych Inspektoratów Szkolnych biblioteczki muzyczne, które będą zawierać najniezbędniejszy repertuar dla wołyńskich chórów ludowych 4-ro głosowych mieszanych, męskich, oraz trzy i dwugłosowych.

Chóry ludowe przy szkołach i organizacjach społecznych będą mogły, podobnie jak dotychczas, korzystać bezpłatnie z tych biblioteczek.

N A B Y T K I PAŃSTWOWEJ CENTRALNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ W R Ó W N E M

Nabytki w dziale pedagogiki.

- Barker E. Charakter narodowy i kształtujące go czynniki. W-wa, 1933. Nasza Księgarnia.
Dobraniecki St. — Ślifirski K. Analiza figur liczbowych Lay'a i Rusieckiego. W-wa, 1934. Nasza Księgarnia.
Dybowski Wł. Fizjologiczne podstawy wychowania. Wyd. 2. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
Giebel K. Anfertigung mathematischer Modelle für Schüler mittlerer Klassen. II Auflage. Leipzig, 1935. Teubner.
Klimowicz T. Jak się rozwija psychika dziecka? W-wa, 1936. Nasza Księgarnia.
Lietzmann W. Methodik des mathematischen Unterrichts. I. T. Organisation, allgemeine Methode und Technik des Unterrichts. II. T. Didaktik des Rechnens, der Arithmetik, Algebra und Analysis. Leipzig, 1926/33. Quelle u. Meyer.

- Poliszewski M. Społeczna akcja oświatowo-wychowawcza. Kraków, 1930. T. S. L.
Sandecki R. Biblioteka szkoły powszechnej. (Rozporządzenia władz szkolnych w sprawie bibliotek i książek szkolnych). Tarnopol, 1935. Kahane.
Suchodolski B. Wychowanie moralno-społeczne. W-wa, 1936. Nasza Księgarnia.

Nabytki w innych działach.

- Asnyk A. Poezye. T. I, II, III. Lwów, 1880/88. Gubrynowicz.
Baczyński St. Literatura piękna Polski porozbiorowej (1794-1863). Lwów, 1924. Wydawnictwo Polskie.
Banach S. Rachunek różniczkowy i całkowity. T. I, II. Lwów, 1929/33. Zakł. im. Ossolińskich.
Boutaric A. Życie atomów. Lwów, 1927. P. W. K. S.
Broglie L. de. Zjawiska przyrodnicze w oświetleniu nowoczesnych teoryj fizycznych. Poznań, 1935. Jachowski.

- Bułhak J. Fotografika. Zarys fotografii artystycznej. W-wa, b.r. Trzaska, Evert i Michalski.
- Chrzanowski I. Z dziejów satyry polskiej XVIII wieku. W-wa, 1909. Wende.
- Chrzanowski J. Z epoki romantyzmu. Kraków, b. r. Czernecki.
- Czachowski K. Obraz współczesnej literatury polskiej 1884-1933. T. III. — Ekspresjonizm i neorealizm. Lwów, 1936. P. W. K. S.
- Ćwirko-Godycki M. Zarys antropometrii. Lwów, 1933. P. W. K. S.
- Dąbrowski K. Behawioryzm i kierunki pokrewne w psychologii. W-wa, 1935. „Lekarz polski”.
- Dembowski J. Szkice biologiczne. Lwów, 1927. PWKS.
- Driault E. — Monod G. Dzieje polityczne i społeczne XIX wieku. W-wa, 1918. Arct.
- (Dzieje). Dzieje literatury pięknej w Polsce. T. 2. Wyd. 2. Kraków, 1936. Pol. Akad. Umiejętności.
- Fischer A. Rusini. Zarys etnografii Rusi. Lwów, 1928. Zakł. im. Ossolińskich.
- Gentile E. Źródła i doktryna faszyzmu. W-wa, 1933. Hoesick.
- Gross L. Ludzkość w walce o zdrowie. W-wa, 1936. Trzaska, Evert i Michalski.
- Grzebieniowski T. Irlandja współczesna. Polityka — kultura — literatura. W-wa, 1935. „Droga”.
- Holleman A. F. Podręcznik chemii nieorganicznej. Lwów, 1928. P. W. K. S.
- (Język). Język polski i jego historia z uwzględnieniem innych języków na ziemiach polskich. Cz. I, II. Kraków, b.r. Pol. Akad. Umiejętności.
- Krysiński A. Liczba i rozmieszczenie ludności polskiej na Kresach Wschodnich. W-wa, 1929. „Sprawy Narodowościowe”.
- Krysiński A. Liczba i rozmieszczenie Ukraińców w Polsce. W-wa, 1928. „Sprawy Narodowościowe”.
- Leja F. Geometria analityczna i początki geometrii różniczkowej. W-wa, 1934. Gebethner i Wolff.
- Limanowski B. Historia ruchu rewolucyjnego w Polsce w r. 1846. Kraków, 1913. „Książka”.
- Limanowski B. Szermierze wolności. Kraków, 1911. „Książka”.
- Manteuffel T. Życie miejskie w wiekach średnich. W-wa, 1930. „Wiedza”.
- Neyman J. Początki rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej. W-wa, 1930. Gł. Urząd Statystyczny.
- Ormicki W. Bibliografia geograficzna za rok 1934. Kraków, 1935. „Orbis”.
- (Podręcznik). Podręcznik opieki nad alkoholikami. Poznań, 1935. Polska Liga przeciwalkoholowa.
- Pogonowski J. T. G. Masaryk. W-wa, 1927. Hoesick.
- Ptaśnik J. Miasta i mieszczaństwo w dawnej Polsce. Kraków, 1934. Pol. Akad. Umiejętności.
- Skarbek F. Dzieje Księstwa Warszawskiego. T. I, II, III. W-wa, 1898. B. w.
- Sleszyński J. Teoria dowodu. T. I, II. Kraków, 1925/29. Gebethner i Wolff.
- Sokołowski M. Szata roślinna Tatr Polskich. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- Stachiewicz J. Działania zaczepne 3 armii na Ukrainie. W-wa, 1935. Wojsk. Instyt. Nauk.-Wydawniczy.
- Szulc G. Higjena żywienia. W-wa, 1935. Koło Wydaw. Oficerów Korp. Sanitarne.
- Tokarz W. Sprzysiężenie Wysockiego i noc listopadowa. W-wa, 1925. Gebethner i Wolff.
- Tretiak J. Adam Asnyk jako wyraz swojej epoki. Kraków, 1922. Krak. Sp. Wydawnicza.
- Wasowski J. Pisarz i czytelnik. W-wa, 1936. Michalak.
- Wereszycki H. Austria a powstanie styczniowe. Lwów, 1930. Zakł. im. Ossolińskich.
- Whitehead A. W. Wstęp do matematyki. W-wa, b.r. Wende.
- Wiszniewski M. Charaktery rozumów ludzkich. W-wa, 1935. Nasza Księgarnia.
- Young J. W. Dwanaście wykładów o zasadniczych pojęciach algebry i geometrii. W-wa, b.r. Wende.
- Zakrzewski St. Bolesław Chrobry Wielki. Lwów, 1925. Zakł. im. Ossolińskich.
- (Zjazd Historyków Polskich Powszechny VI... 1935)... Pamiętnik. I. Referaty. Lwów, 1935. Pol. Tow. Historyczne.
- (Zjazd Polonistów Ogólnopolski I... 1924). Pamiętnik. Lwów, 1925. Książnica-Atlas.

Wydawnictwa nadesłane

Włodzimierz Jarosz: Historia dla VII klasy szkół powszechnych. Podręcznik dostosowany do najnowszego programu nauczania i zatwierdzony do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. Stron 148. Rycin 49 + 1 mapa. Cena Zł. 1,10

W układaniu podręcznika autor trzymał się ściśle obowiązującego programu. Książka omawia więc znaczenie organizacji państwowej, ustrój państwa polskiego, obowiązki i prawa obywateli a także świadczenia państwa. Zgodnie z programem autor odstąpił od dotychczasowej metody podawania materiału nauczania w szeregu barwnych obrazów życia, zachował jednak

dawną żywość i plastyczność stylu, dzięki czemu trudne i suche niekiedy tematy nabierają wyrazu i budzą prawdziwe zainteresowanie.

W przeciwstawieniu poszczególnych tematów autor stara się wychodzić od rzeczy, znanych uczniowi czy to z uprzedniej nauki, czy z życia codziennego, a po omówieniu całokształtu zagadnień umiejętnie dobranymi pytaniami przenosi je na grunt uczniowi najbliższy, na jego miejscowość i na jego własne sprawy, zainteresowując go w ten sposób środowiskiem, do którego ma niezadługo wejść jako czynny obywatel. Pytania zmuszają też ucznia do samodzielnej pracy myślowej.

Zrozumienie i poznanie pewnych zagadnień pogłębiają ilustracje (ogółem 49 + 1 mapa). Zastosowano tu metodę obrazu graficznego, plastycznie przedstawiającego tak zagadnienie ustrojowo-organizacyjne, jak też materiał liczbowy, nie przemawiający w tym wieku i na tym poziomie bezpośrednio do ucznia. Nadto materiał ilustracyjny zawiera obrazy życia zbiorowego, dorobku społecznego, urządzeń politycznych, wreszcie wzory dokumentów.

Stanisław Nowaczyk: Przewodnik Metodyczny do „Historji dla VII klasy szkół powszechnych” Włodzimierza Jarosza. Stron 66. Cena zł. 0,90.

Przewodnik ten wskazuje w sposób niezwykle wnikliwy metodę korzystania z wymienionego w tytule podręcznika. Twórcza inicjatywa nauczyciela zupełnie nie jest skrupowana, gdyż podręcznik nie podaje gotowych schematów lekcji, a tylko umiejętnie ugrupowane uwagi, mające ułatwić nauczycielowi przygotowanie się do lekcji, zależnie od materiału uczniowskiego, danego środowiska, postulatów korelacji i t. p.

Stosunkowo obszerna, sto kilkanaście pozycji licząca bibliografia, podaje literaturę pomocniczą dla nauczyciela oraz lekturę uzupełniającą dla młodzieży.

Przewodnik ten jest tem bardziej pożyteczny, że rodzaj i zakres materiału nauczania historii, przepisanego dla kl. VII szkół powszechnych programem Ministerstwa W.R. i O.P., jest zupełnie nowy, trudny i obszerny.

Jacques Valdour: W krainach obu Nilów. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa, 1935. Str. 160. Zł. 4.—.

Nakładem Książnicy-Atlasu ukazała się książka pod tytułem „W krainach obu Nilów”. Autor jej, pisarz francuski Jacques Valdour, przepłynął na feluce spora część środkowego Nilu, ruszył potem z małą karawaną wielbłądzą z Omdurmanu do El Obeid w Kordofanie, dotarł do Nilu Białego, stamtąd popłynął na południe, do tajemniczej krainy Szyluków, by wracając tym samym szlakiem wodnym dostać się z karawaną na pogranicze Abisynji i zawitać zpowrotem do Chartumu i Omdurmanu.

„Świat i Życie” — zeszyt III. Ukazał się już zeszyt III-ci zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie” i zawiera, jak zwykle, bardzo bogaty i interesujący materiał z najróżniejszych dziedzin wiedzy.

Nauki przyrodnicze reprezentowane są w tym numerze artykułem prof. Dr. J. K. Parnasa p. t. „Przemiana materji”. Przemiana materji stanowi dziś jedną z najważniejszych dziedzin biochemji współczesnej. Niemal każdy dzień przynosi tu nowe odkrycia i nowe

doniosłe fakty. Prof. Parnas w swoim artykule ujął bardzo popularnie a zarazem niesłychanie interesująco zawiłe problemy dzisiejszej wiedzy o przemianie materji. Prof. dr. M. Korczewski pisze dalej o „Przyswajaniu”. Temat, zdawałoby się, zupełnie banalny, przerabiany w szkole, powszechnie znany — a przecież kto ten artykuł przeczyta, zorientuje się odrazu, jak wiele nowego kryje się w tym tylko pozornie prostym i „banalnym” temacie.

Osobne miejsce wśród artykułów przyrodniczych bieżącego numeru „Świata i Życia” zajmuje artykuł „Radio”, napisany przez dr. Majewskiego, doskonałego specjalistę w tym zakresie, który wyjaśnia czytelnikowi naukowe podstawy zjawiska radioaktywności. Na pograniczu artykułów przyrodniczych znajduje się też barwny artykuł „Pustynie” pióra dr. J. Czekalskiego. Miłośnicy geografji i niezwykłych przygód przeczytają go z pewnością z żywym zainteresowaniem.

Na specjalną wreszcie uwagę zasługuje artykuł także z pogranicza przyrody a mianowicie artykuł „Rasa” prof. dr. Czekanowskiego, znakomitego antropologa polskiego, którego prace i osiągnięcia stanowią ważną pozycję w międzynarodowym dorobku antropologicznym. Prof. Czekanowski omawia w artykule swoim także i tak aktualne dziś zagadnienie rasizmu.

Bardzo interesująco przedstawia się w numerze III „Świata i Życia” — życie. Na pierwsze miejsce wysuwa się obszerny artykuł „Przemysł” A. Wierzbickiego, w barwny, plastyczny a zarazem przekonujący sposób informujący czytelnika o znaczeniu i roli, jaką przemysł odgrywa w życiu gospodarczym i społecznym całego świata. Alfabetycznym zbiegiem okoliczności w tym samym numerze mamy i artykuł „Rolnictwo” W. Miśkiewicza; w ten sposób oba te wielkie zagadnienia znalazły jednocześnie instruktywne i wyczerpujące oświetlenie.

„Racjonalizm” prof. dr. R. Ingardena stanowi bardzo interesującą próbę popularnego i przystępnego ujęcia trudnego i zawiłego problemu naukowego; prof. dr. Wł. Tatkiewicz daje barwny obraz renesansu, prof. dr. K. Górski bardzo subtelnie i obiektywnie przedstawia dzieje reformacji europejskiej, zaś prof. dr. Z. Lempicki daje śmiałą i oryginalną syntezę romantyzmu. Cztery te artykuły stanowią razem pewnego rodzaju całość, niezmiernie pouczającą i zajmującą.

Numer uzupełnia wreszcie „Realizm” K. Czachowskiego, ilustrujący przeważnie na materiale literackim realistyczną metodę twórczości, oraz „Psychologja” prof. dr. S. Baleya, systematycznie i metodycznie wprowadzająca czytelnika w zawiłe problemy psychologji współczesnej.

Komunikat Administracji Dziennika Urzędowego.

Celem uniknięcia wstrzymania lub opóźnienia wysyłek Dziennika Urzędowego, jak również uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, uprasza się o przestrzeganie następujących zasad:

- 1) Prenumerata winna być zgłoszona i opłacona najpóźniej na jeden miesiąc przed rozpoczęciem każdego półrocza t. j. do dnia 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku.
- 2) Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego należy wносить do właściwych urzędów pocztowych a nie do Administracji Dziennika Urzędowego.
- 3) Prenumerata, która wynosi rocznie 6 zł. a półrocznie 3 zł., winna być wpłacana na konto czekowe w P.K.O. Nr. 30365 lub w Administracji Dziennika Urzędowego (Kuratorjum Okręgu Szkolnego Łuckiego w Równem). Na odwrotnej stronie blankietu nadawczego należy bezwzględnie podać tytuł wpłaty. Notatka taka nie podlega opłacie pocztowej.
- 4) Komplet Dziennika Urzędowego z lat ubiegłych lub poszczególne egzemplarze można nabyć po uprzednim uiszczeniu należności w kwocie 6 zł. za komplet rocznika, a 70 gr. za poszczególny egzemplarz. Nr. Nr. 5 z 1928 r., 1, 2, 3 i 4 z 1929 roku, 8 z 1931 oraz 1 z 1932 r. są już całkowicie wyczerpane.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA

Równe-Wołyńskie, Kuratorjum O. S. Ł.

Czynna w godzinach od 17-20.

Przeczytaj regulamin biblioteki Nr. 10/105. *Dzien. Urzęd.* za rok 1933,
zawierający informacje i wskazówki dla czytelników zamiejscowych.

Nauczyciele zamiejscowi otrzymują książki pocztą.

Prenumerata roczna zł. 6, półroczna zł. 3. Nr. pojedynczy 60 gr. Konto P.K.O. Nr. 30.365.

Adres Redakcji i Administracji: RÓWNE WOŁYŃSKIE, KURATORJUM.

Drukarnia Samorządowa, Równe, XIII Dywizji 3, tel. 164.